

ENTRA= LISTA

CENTRALISTA

Felelős szerkesztő és kiadó: Papp György.

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

A Budapesti. Növendékpapság Magyar Egyházirodelmi Iskolája.

Kézirat gyanánt.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 7.

Telefon: 383—141.

Megjelenik minden tanévben kétszer: decemberben és júniusban.

Évi előfizetési díj: 2 pengő.

A m. kir. póstatakarékpenztári csekkszámra száma: 25,219.

*

Tisztelettel kérjük az elmaradt előfizetések mielőbbi megküldését.

A címváltozást tisztelettel kérjük bejelenteni.

TARTALOMJEGYZÉK

Üzenet a Centralistáknak. Irta: <i>Dr. Kovács Vince</i> .	5
Sanguis Martyrum. Irta: <i>Várkonyi Imre</i>	7
Februári hóvirág. Irta: <i>Urbán László</i>	9
A mi életünkben	10
Kincseim. Irta: <i>Gerédy Rabán</i>	13
Itthonról	14
A „Nemes Iskola” élete	18
A MEI II. félévi pályázatainak nyertesei	19
Könyvek között	20
Jó munkát!	21
Hírek a Szemináriumból	22
Örökmécs	26
Mások életéből	27
Karácsonyi János kispapi évei. Irta: <i>Petró Sándor</i>	29
S én majd hová jutok? Irta: <i>Pakocs Károly</i>	33
Dudás Miklós püspök úr beszédéből	34

CENTRALISTA

1941. J Ú N I U S H Ó

*A Szűzanya
az Egyetemi-templom
XVIII. századbeli mennyezetfestményén.*

Üzenet

a Centralistáknak

Úgy látszik, sorban meg akarják kérdezni a volt centralistákat, akik már régebben kint működnek az Úr szőlőjében, hogy mi ott a legsürgősebb teendő s az újonnan jövők mire készüljenek.

Egy rövid üzenetben természetesen nem lehet ezt programszerűen megmondani, de megmondom azt, ami nekem legjobban szíven van, megmondja majd más is s a végén mégis program lehet belőle.

Én azt szeretném mondani az én kisebb testvéreimnek, hogy mint Krisztus munkásai legyenek egészen a népé, a gyermeklelké, az egyszerű embereké.

Hiszen Urunk is azoké volt. Hallgatósága többnyire halászokból, kapásokból, egyszerű iparosemberekből került ki. Az erkölcsileg és szellemileg nagyok mindig is vonzódtak az egyszerű néphez.

Nagy tévedés az, mintha ez a foglalkozás az ember szellemi és kulturális szintjét csökkentené. A nép sokkal magasabb igényű, mint sokan gondolják. A népnek kultúrája van, sokkal mélyebb és erőteljesebb, mint az iskolaműveltség. Évszázadok, évezredek kristályosult tudását rejtj lelkében. „Sokat tud a paraszt, amit nem tud a filozófus“, mondotta valaki és igaza van.

Arany és Petőfi még ma is legnagyobb költőink, mert zsenijük

legmélyebb népi talajba gyökerezett. E nélkül nincs is igazi kultúra, nincs igazi művészi nagyság. A gyümölcs csak úgy érhet meg tökéletesen, ha megtartja kapcsolatát a fa gyökerével.

A vallásos zseniknek is a néppel kell összefonódnok, a nép felé kell fordulniok. A teológus elméleti tudását öntsék bele lehetőleg színes, plasztikus életformákba. Meglátják, milyen magasra bírja követni a nép a lelki szárnyalást, ha valaki nem az előtte ismeretlen iskolanyelven beszél, hanem egyszerű és természetes kifejezéseket talál. Adjunk a népnek lelkes, mély, de konkrét vallásosságot. Adjunk eléje elméleti okoskodás helyett, lélekbemarkoló nagy tényeket. A mi vallásunk különben is a tények vallása. A magva, a lelke is egy nagy konkrétum: Az Ige testté lett.

Védjük a népi kultúrát, a népi életformákat. Magasra lehet ezt emelni a nélkül, hogy elvesztené népi jellegét. Vigyázzunk a most sokat hangoztatott népműveléssel is, hogy művelés címén el ne vegyük a nép ősi kultúráját s valami halovány iskolakultúrát, vagy éppen valami rothasztó kultúrmázt ne adjunk helyette.

Az igazi művészetnek is, melynek jönnie kell, ismét helyre kell állítania a kapcsolatot a néppel. Mily keveset vagy éppen semmit sem tesznek művészeink a népért! Egymásnak dolgoznak vagy egy vékony, agyonraffinált rétegnek. Nézze meg az ember például egy búcsújárás alkalmával a nép elhagyatottságát. Mennyire magára van hagyatva, mondjuk énekek tekintetében, vagy ami sokkal rosszabb, milyen erkölcsileg és értelmileg selejtes elemektől kapja azokat! Pedig vannak kiváló katolikus költőink, de azok a Parnasszusnak dolgoznak, nem a népnek. Vannak nagyszerű egyházi énekeseink, de melyiknek jutna eszébe, s ha eszébe jutna, melyiknek volna elég erkölcsi bátorsága ahhoz, hogy megálljon egy búcsújáró templom nyüzsgő terén, és énekelni tanítsa a vidékről betóduló népet, egyszerű, szép Szűz Mária-énekekre? Néha ezt a szerepet vállalják zsidó énekkereskedők. Oh szép magyar nép...

Azt üzenem hát, Kedves Centralista Testvérek, Krisztusnak válogatott levitái: Tanuljanak, gyűjtsenek szorgalmasan, de ne önző maguknak. Minden tanulmányuknál arra gondoljanak: Mit vihetek én ebből az én népemnek, leendő híveimnek. Tanuljanak, de a tudomány ne legyen öncél. Kerüljék a természettől és élettől idegen, vértelen, színtelen szobatudományt. Adni a legnagyobbat, amit Isten adott, de adni mindig lehetőleg a legkisebbeknek: ez az én üzenetem.

Dr. Kovács Vince
s. pp.

SANGUIS MARTYRUM*

Irtta: VÁRKONYI IMRE

Pokoli hőség volt. A római lapos háztetők és az utcák kövei tárolták a nyári nap perzselő hevét. Július idusán szokatlanul korán lett vége a siestának Rómában. Sűrű sorokban özönlött a nép az ostiai kikötő felé. Mára várták a keresztényekké lett numidiai légionáriusokat, akiket a császár a nagy cirkuszi játékok alatt akart a vadállatok elé vetni. A kenyérért és cirkuszért ordító nép kíváncsisága az egész város levegőjét izgalommal telítette.

*

Lívia, az Orestus család napsugara is izgatottan készülődött. Ez a leány még egy itt maradt példánya volt a római fajnak. A körülötte halált és pusztulást lehelő piszkos mocsárból életet és tisztaságot sugárzó virágként emelkedett ki. A selyemből és keleti byssusból összeállított ruha, a pompás elefántcsont tűk, a finom ötvözetű, tüzes csillogású gyűrűk nagyszerű harmóniába fonódtak a leánynak kissé nyugtalan egyéniségével. A család ereiben semminemű barbár vér sem keringett. Büszke is volt reá a család feje, Valerianus Livius Orestus. És arra is büszke volt, hogy az az új babona, amely valami keresztrefeszített palesztinai zsidót imád és istennek hirdet, az ő családjába nem férkőzött be.

A leány a női lélek mélyebb érzelmeivel ragaszkodott az istenekhez. Kielégítette lelkének igényét az, hogy minden érzésének, minden vágyának talált az istenek között pártfogót. Bár nem tagadhatta le maga előtt, hogy a mondák ellentmondásai, sokszor gyerekes, még többször durva és vaskos elbeszélései tisztátalan kezek érintéseként hatottak finom lelkének virágkelyhére. A családi hagyományokból azonban nem tudott kiemelkedni. Hiányzott a lendítő kéz, amely ezekben a tisztánlátás perceiben megmutatta volna az utat, amely kiemelte volna őt a haldokló istenek búvköréből.

Elkészült az öltözködéssel. Mégegyszer megnézte magát az acéltükörben, egy könnyed mozdulattal csókot dobott a háziistenek szobrai felé és sietett a gyaloghintóhoz.

*

Az ostiai kikötőben a lemenő nap sugarai bujócskát játszottak a hullámok fodrai között és a kikötő vizes kövein különös, rubintcsillogású árnyalatot kaptak. Moraj fut végig az egybegyülekezett tömegben. A láthatáron feltűnik az első gálya. Az evezők ritmikusan szelik a tenger vizét. A gályák nőnek, közelednek. Lívia szíve is sebesebben ver. Vajjon Marcus, a fiatal tribunus militum hozzá-e a halálraítélt keresztény katonákat?

A hajók kikötnek. Katonák szállnak ki és lándzsáikkal utat törnek a tömegben. A kijáratban feltűnnek a foglyok, kettesével összeláncolva, ápolatlan külsővel, de szemükben a hit mindent legyőző fényével. És az élen Marcus, de nem fényes tribunusi öltözetben, — hanem egy sovány, idegennek látszó emberrel összeláncolva.

Lívia felsikolt, eltakarja szeméit. Marcus egy pillanatra a hang irányába tekint, azután nyugodtan indul a halálraítéltek élén Róma felé. Szitkok és

* Kápolnánk hátsó falán a vértanúk sírja köré gyűlt keresztények szentmisét hallgatnak a katakombákban. Fehér öltözetükbe burkolódzva, némán veszik körül az oltárt.

De egy éjjel, mikor már csak az öröklámpa világított, egyikük megszólalt. Elsuttogta: a diadalmas hit ereje hogyan vezette őt ide, a szentek közé...

kövek repülnek. Gúnyos kacajok. Egy-két csendben kiejtett sajnálkozó szó. A zsvajból is kihallatszik a Marcus mellett haladó férfi szava: „Testvérek, Krisztus nevében és erejében...”

Liviát kísérte a gyaloghíntőhöz támogatja. Teljesen bénultan, gondolatok nélkül indul vissza Rómába. Nagy, halálos fáradtságot érez. Boldog álmovárak omlottak össze lelkében és a romok felett a reménytelen sötét terpeszkedik... Beérkezik a gyaloghíntő Rómába. Livia pillantása a császári palotára esik, és lelkének sötét éjtszakájába belevilágít az emberi élet nagy ajándékának, a reménynek fénye.

*

A császár egész testében összerezzen, amikor a praetoriánusok kapitánya mögött a nehéz bársony ajtófüggöny összezárult. Ahogy ernyedt izmokkal, vérekes, sötét árnyékolású szemekkel ott hevert a sok párna között a világ legnagyobb ura, a világ legszerencsétlenebb emberének látszott.

— Miért akarsz megölni? Ne ölj meg! Nézd, adok neked pénzt, császári aranyat, asszonyokat, mindent, nyöszörögte a belépő felé.

A kapitány útálattal nézett erre a gyenge állattá silányult emberre és fogai között morogta: Ne félj, te féreg, még nem taposlak el. Majd... majd... Azután fennhangon folytatta:

— Felséges és isteni Augustus, Valerianus Livius Orestus leánya kéri, hogy megjelenhessen isteni színed előtt.

A császár felkőnyökölt, egyideig bambán a távoli semmibe bámult, azután igenlőleg bólintott.

Livia Marcus életéért könyörgött. Azt kérte a császártól, hogy adjon időt és ő visszavezeti Marcust az istenekhez. A leány önbizalommal teli élénk beszéde a császárt is felrázta kissé bágyadságából. Megszólt:

— Miért kéred ezt tőlem? Meg akarsz fosztani egy kis élvezettől? Te nem szereted nézni, amikor az oroszlanok széttépik ezeket a... — itt abba hagyta és durván felröhögött. Livia összerázkódott. A császár hosszabb szünet után folytatta. — Hát jó. Ha ráveszed, hogy nyilvánosan áldozzon az isteneknek, akkor szabad, de ha nem, akkor a császári páholyból kell végignézned kedvenceim lakomáját. — Visszahanyatlott párnái közé jelezvén, hogy a kihallgatásnak vége.

*

A leány mindent megpróbált. Érvelt hírnevével, karrierrel, fiatalsággal, boldogsággal, szerelemmel. Marcus nyugodtan végighallgatta, azután ő kezdett el beszélni:

— Igen, sokáig én is azt hittem, hogy hírnév, boldogság, szerelem elég az ember számára. Numidiában azonban láttam, hogy vannak emberek, akik ezekről mosolyogva tudnak lemondani, akik dalolva mennek a vadállatok elé, akik nem borzadnak vissza a haláltól. Eleinte bolondoknak tartottam őket. Egy idő múlva azonban elhatároztam, hogy kikutatom a titkát annak, hogy honnan van ez a fanatikus erő ezekben az emberekben. És megtudtam. Azóta én is szent fanatizmussal hiszek Krisztusban és könnyű szívvel hagyok itt minden mulandó, romolható földi kincset, boldogságot, hírnevet. Livia, te ezt még most nem érted, de én hiszem, hogy nemsokára meg fogod érteni. A ti lelketek az igazi élettől és fénytől elzárja az élettelen köistenekből emelt fal, de már közel van az idő, amikor a mi kiomlott vérünkől minden lélekben kihajtanak a kereszténység hervadhatatlan virágai.

Megfogta a leány kezét és egy pergamenttekerccset adott át neki, Lukács evangéliumát.

*

A Flaviusok arénáját teljesen megtöltötte a római nép. A porondon már ott vannak a halálraitélt katonák. Közöttük Marcus is. A sovány férfi, aki Marcussal volt összeláncolva, most is ott van velük. A kemény katonák akik nem féltették életüket odadobni a hazáért, most az örök hazáért sem féltik azt feláldozni. Zsoltárokat énekelnek. A tömeg ordítózásán keresztül

csak néhány hangfoszlányt lehet megérteni: . . . „Magsokasodnak gyötrelmei annak, aki más Istent keres kívül . . . Áldom az Urat, mert ő volt segítóm ily jól választanom . . . Hát szívem örvend, nyelvem énekel, és testem is békében nyugszik el . . .”

A nép lármája egyszerre elcsöndesedik. A császár megérkezett. Páholyában, hófehér ruhában ott ül Livia is. A császár jelt ad. A kijáratokban megjelennek a kiéheztetett fenevadak. Livia felugrik, görcsösen átöleli a császári páholy felett elhelyezett Apolló szobornak a lábát. — Segíts! . . . szakad fel a kiáltás kebléből, de az érzéketlen, a szépség diadalát szimbolizáló hideg márványszobor csak a művész vésőjétől arcára vont mosollyal néz a kétségbeesett leányra.

Lent a porondon a küzdelem nem tart sokáig.

*

A Via Ardeatinán egy magános nő halad a keresztények földalatti temetője felé. A temető lejárataánál megkérdezik tőle, kit keres? És ő csendesen feleli: Krisztust.

Lent a temetőben folyik az új vértanúk elhelyezése. Livia itt a halál birodalmában megéri a Krisztusból fakadó örök élet nagyszerűségét. Lelkében a kegyelemjárás pörölycsapásai alatt darabokra törnek a halott istenek márványszobrai. Amikor a püspöktől a katechumenek közé való felvételét kéri, érzi, hogy hordozója lett a Marcus által hirdetett hivatásnak, amely hiszi, hogy kiömlő vérenek erejével ledönti azt a kőistenekből emelt falat, amely elzárja a lelket az egy igaz Isten kegyelmének fényözönétől.

FEBRUÁRI HÓVIRÁG

Ott bújt ki fenn a nagy hegyek alatt.
Fejét megrázva nézett szét a fényben,
mely élni hívta. — S már a Tél szaladt,
mint gyermek fut, ha rossz fát tett a tűzre,
mert fenn az ég csúcsára tűzve
mosolygott már a szőkefürtű nap.

Azután lejött a kőházak közé
sokszáz társával egy fonott kosárban.
Cérnát tekertek húsz-harminc köré,
s oly rossz volt tőtől elszakítva lenni!
S lélekzetet alig mert venni,
míg megérkeztek iskolánk elé.

És én megláttam, hogy reám nevet,
épp csak reám és senki-senki másra!
— Elhoztam, mert szívem mosolyt szeret,
s minden mosoly, jöjjön kicsiny virágtól
vagy márciusban játszi napsugártól,
tudom, magától Istentől ered.

S most itt kacag szobám kis asztalán.
És úgy megszépül tőle minden ránca
komor szobámnak, mely a tél alatt
csak álmodott e hófehér követről.
(— Tavasz küldötte tán a nagy hegyekből. —)
És áldott most itt minden pillanat.

Urbán László

A MI ÉLETÜNKBŐL

És múltak az évek. Lassankint megindultunk az oltár felé vezető lépcsőkön. Egy őszi napon a falevelekkel együtt lehullottak fejünkről a világi hiúságok hajfürtjei, s akkor az Úr lett örökségünk osztályrésze. Majd reánk esett az első hó: fehér karingbe öltöztetett a püspök. Azután fölvezettek a négy alsó lépcsőn, hogy ettől kezdve még jobban itthon érezzük magunkat, mert most már jogosan élhetünk mindazzal, amiben eddig részünk volt.

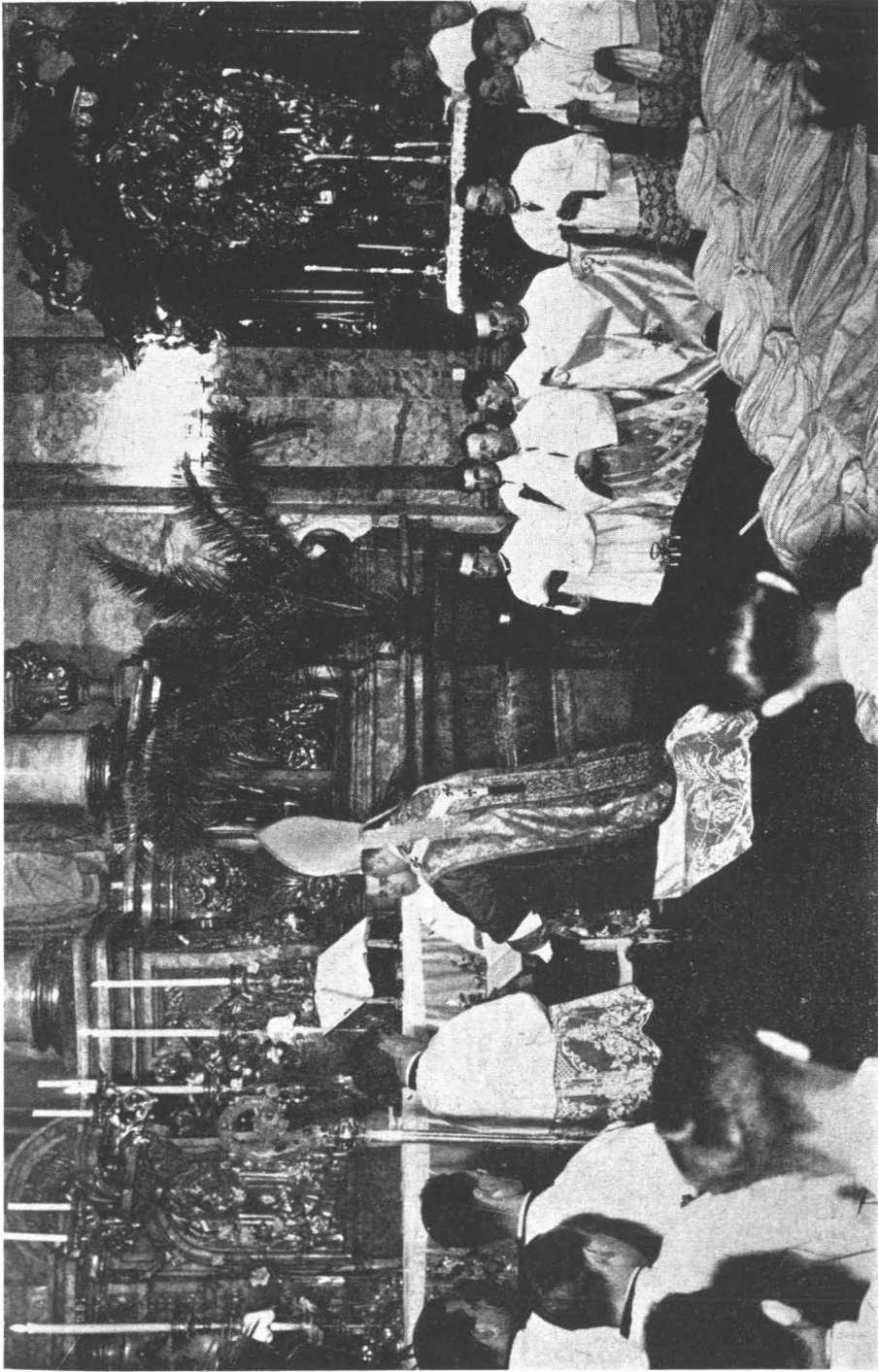
Egyszer csak beköszöntött a tél. A sáros, poros földet tiszta, csillogó fehér hótakaró borította be. Ilyenkor ünnepeljük karácsonyt, amikor a hideg, fagyos időben összehozza az embereket a Jézust váró szeretet melegsége. És életünkben volt egy karácsony, amikor egyszer már mi vittünk valami nagy, szép ajándékot a kis Jézus jászola elé. Oly régen készültünk erre, de ott csengett a fülünkben a püspök figyelmeztető szava: „iterum, atque iterum considerate!” S mi odaborultunk mind a nyolcan az oltár elé, örökre odaajándékoztuk egész magunkat. S akkor elkezdett esni a hó: betakarta a mi poros, földszínű testünket a fehér, tiszta alba. Bezárult mögöttünk a szentély kapuja és mi örökre az Úr foglyai lettünk . . .

És lassan kezdett tavaszodni. A fák rügyeztek, a természet újjáéledt, megindult a nagy kibontakozás. Közben érkezett a kispap-élet tavasza is. A szubdiákonus ott áll a szentély rácsánál s megszólítja a hívek: tisztelendő úr, jöjjön, áldoztasson meg, szóljon hozzánk, prédikáljon, kereszteljen! S akkor ismét eljött a püspök. Eléje állottak: „Reverendissime pater, postulat sancta mater Ecclesia . . .” A szubdiákonus albáját átkötötték a stólával s most új terhet tettek a vállára. Eddig csak saját magáról volt szó, eddig csak a maga hófehérségére kellett vigyáznia, s most egyszerre a saját életével másokért is felelős lett. Eddig csak a szentély ajtajáról tudta, hogy az bezárult mögötte, most meg látja: Megnyílt előtte a tabernákulum. Eddig önként ment, most már küldik . . . Az Úr elfogadta áldozatát és most pecsétjével örökre lefoglalta magának.

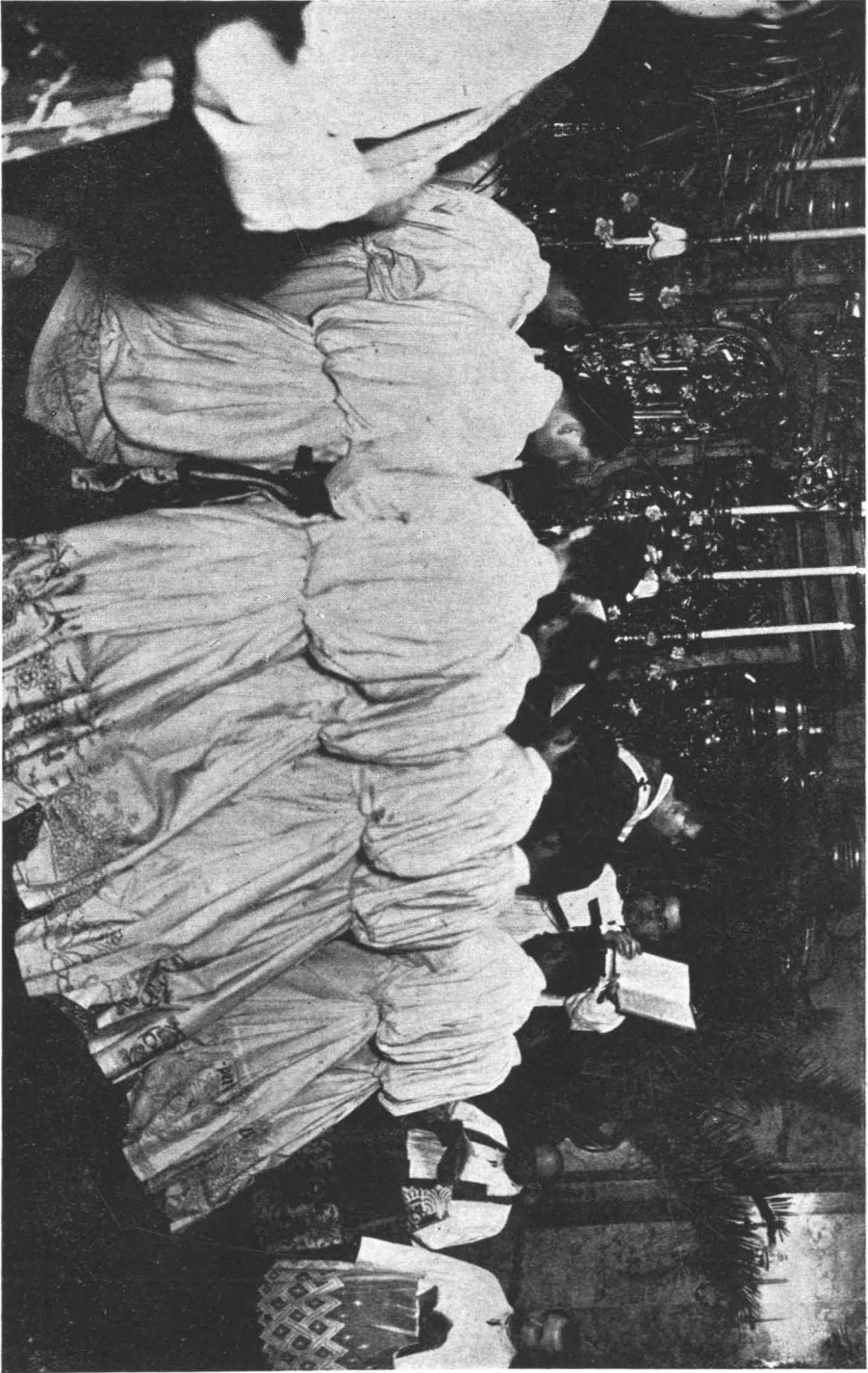
A hivatás magja kikelt a fehér hótakaró alatt, s most tavasszal kibújtt a földből és bimbóba szökkent. Már olyan közel van a virágzás.

Úgy várjuk, vajjon mikor lesz, nyáron? . . . vagy talán csak
összel?

K. Gy.

Omnes sancti et sanctae Dei! Intercedite pro nobis!

Accipe Spiritum Sanctum!

K I N C S E I M

*Ha látnád, milyen egyszerűen élek,
tudom, nem vetnél rám követ.
Nincs többem egy pár rossz cipőnél,
kabátom vén, kopott szövet.*

*S ha eljönnél kicsiny szobámba,
nem várna ott nagy kényelem.
Egy ágy, megvetve jó keményre,
s egy térdeplő lakik velem.*

*De nem szándékom, hogy hazudjak,
van még egy íróasztalom,
— a rendet rajta kár keresni —
és rossz olajkép a falon.*

*A fal mellett meg állvány görnyed,
rajta alusznak könyveim.
Barátom, jöjj, nézz szét szobámban,
ezek az én nagy kincseim.*

Gerézdi Rabán

Húsvéti hangok.

A passióénekléskor idén is önkéntes alakulatok árasztották el a fővárosi templomokat. A Sophiánumba háromtagú csoport indult el, miután úgy vélte, hogy kottából énekelve már tűrhető előadást fog nyújthatni. Az ot-tani hittanár elismeréssel hallotta az önérzetes kiállást: „Magyarul vagy latinul tetszik parancsolni a passiót?” Az önbizalom ugyan lényegesen megcsappant, mikor kispapjaink arról értesültek, hogy „kotta sajnos nincs...” Gondolkodási idő azonban már nem lévén, elkezdtek énekelni a passiót, kiki a saját felelősségére és belátása szerint. Közben titokban figyelték a hatást, vajjon a merész hangkezelés nem okoz-e különösebb felháborodást itt-ott a hívők körében. Annál inkább csodálkoztak azonban, mikor a főnök-nő elragadtatással nyilatkozott a passióról. Az asszisztencia szerencséjére ugyanis a kedves nővérek akkor első-ízben hallották magyarul a passiót és e feletti örömben eltekintettek a zenei követelményektől.

Farsang.

Az idei farsangi műsoros est alkalmat nyújtott a zenekarnak arra, hogy több mint egy órán keresztül gyümölcsöztesse a hosszú próbák verejtékes munkáját. A rendezők ebben az évben eltekintettek a már kimerült helyi vonatkozások erőltetett dramatiszálásától és a „Ne tovább a kaptafánál” című háromfelvonásos vígjátékot vitték színpadra, operetté előléptetve azt a zenekar által ismert darabok be-

iktatásával. Az előadás sikerét bizonyítja a jelenvolt professzor urak elismerő nyilatkozatain kívül az a körülmény is, hogy a kömmunitás nem akarta elhagyni a kis előadótermet és további szereplést kívánt a zenekartól. Az előadás egyik érdekessége volt, hogy a karmester-födüktor ülve vezényelt egyideig, nehogy a színpad áttekinthetőségét megzavarja; később elvonult egyik sarokba, ahol mindenki láthatta, csak a zenekar nem. Szüggesztív egyéniségének tulajdonítható, hogy az előadás mégis zavartalanul sikerült.

Miről tanúskodik ez a kép?

Centralista elődeink közül azok, akik már cellákban laktak, biztosan emlékeznek arra a szigorú háziszabályra, amely tiltja az idegen cellákba való belépést. Ezért régi szokás, hogy a tárgyalások a szobák küszöbén folynak le. Nem ritka eset, hogy a délután megkezdett beszélgetések lámpafény mellett érnek véget a nélkül, hogy a felek a küszöbről tágitánának. A tilalomnak legszembeötlőbb előnye az, hogy hideg téli délutánokon tág tér nyílik az amúgyis gyéren fűtött cella teljes kiszellőztetésére. Aki azonban ezt nem óhajtja, annak rövidebbre kell fognia mondanivalóját, nem úgy, mint a két legnevesebb színészünk tette, árnyékaik tanúsága szerint.

Tapintatos kezelés.

A legkisebb, de a legsúlyosabb ka-locsai megyést nemrégén súlyos csalódás érte. „Hát kérlek, — fakadt ki

— kidobtak az infirmáriából. És a mód! Mondhatom, finoman intéztek el. Már lábadoztam, amikor egyik napon találkoztam az infirmáriussal, — bocsánat — a szamaritánussal és a reggelimet kértem tőle. — A reggelid? — kérdezi hűvös, orvosságszagú hangon. — Kérlek, ma már lent reggelizel az ebédlőben. — Először azt hittem, hogy tévedés van a dologban és reggeli után visszamentem az infirmáriára; azonban ott már kész tényekkel kellett szembenéznem: az ágyamat batyuban találtam, összecsomagolva. Szinte észre se vettem, hogyan kerültem ki." Mi öregebbek csak mosolyogtunk. Azért van most egy elemosynarius és egy szamaritánus, hogy törjék a fejüket, hogyan szabaduljanak meg az élősdiektől.

Asszisztencia.

Szín: Koronázó-templom. Idő: offer-torium után. Cselekmény: incenzálás. Tragédia: a ceremonárius térdhajtással hódol a hívőknek. A hagyomány szerint hasonló eset már a régmúltban megtörtént... Az asszisztenciamagiszter természetesen halásápadtan vette tudomásul a hírt, jöllehet elég vihar-edzett már a szakmájában. Tanítványai hasonló liturgiái abszurdumokkal a minisztrálás körül is meglep-ték és már nem is csodálkozik, ha azt hallja, hogy az elsőéves minisztráns ma állva mondta a lépcsőimát a pappal együtt; vagy hogy „orate fratres”-re a „misereatur tui...”-val felelt, majd az utolsó áldást állva fogadta. A magiszter minden sikertelenség ellenére is hűen kitart hivatása mellett.

Helyet az öregeknek.

Az ebédlő előtti hirdetőablán újaban a képviselőválasztáshoz aktív szavazati joggal bírók névsora olvasható. Feltűnő, hogy a nevek tulajdonosai már majdnem kivétel nélkül az Úr szőlőjében dolgoznak; mindössze két név találja meg gazdáját még a szemináriumban. Ez a két idejétmúlt teológus még a világháború előtti korból származik és magas koráért nyerte el a választójogosultságot. Különben ma-

ga az intézet is kitüntette őket, amikor az egyiket infirmáriussá, a másikat duktorrá léptette elő. Öreg napjaira legalább ez a kis örömük legyen.

Hitel nincs!

Az új missziós boltos ismét esztergomi egyházmegye és úgy látszik, hogy ez a tiszttség most már meg is marad a főegyházmegye birtokában... Az új boltost már eddig is sokan felkeresték azzal a szándékkal, hogy őt méltányos ármegállapításra bírják. Ezek a kísérletek azonban előreláthatólag hajótörést fognak szenvedni a főnöknek többéves tapasztalaton nyugvó s amúgyis igen fejlett üzleti érzékén.

Sportélet...

Legújabb örömünk, hogy szombatonkint kijárhatunk a Műegyetem sporttelepére testgyakorlás céljából. Természetesen a labdarúgás örvend a legnagyobb közkedveltségnek; a legharciasabbak már arra gondolnak, hogy kihívják párviadalra a piaristákat. Hiába igyekeztek az atléták a többséget maguknak megnyerni, a súly- és diszkoszdobás nem tántoríthatta el a labdarúgókat. Ezért a legutóbbi szombaton gerelyt vásároltak (az árát ki sem merjük írni) és azzal igyekeztek a sportoló teológusokat meghódítani a szebb és nemesebb atlétikának. Már-már megindult az érdeklődés, amikor sorsdöntő fordulat állott be: a gerely, megvétele után egy órával eltört.

Légo...!

A légoltalmi őrség nálunk is megalkult. Tüzoltók, riadósok büszkén hordták karjukon a Légo.-szalagot és a többiek irigykedve néztek rájuk. Riadóból nekünk is kijutott. Mindjárt az első szirénabúgáskor szabályszerűen, de talán egy kicsit túlgyorsan rohantunk az óvóhelyre. „Minden futkosás növeli a zavart” — emlékezett meg a plakát szavairól a prefektus úr és lassan, nyugodtan lépdelt a bejárat felé. — „Gyorsabban, gyorsabban” — szólal meg mellette egyik tüzoltókispap, mire a prefektus úr botránkoz-

Reggeli séta a friss hóban.

va néz hátra, de aztán beletörődik a helyzetbe. Most ő is csak alattvaló és a kispapok parancsolnak neki. O tempora, o mores! De hisz az előrelátható volt; minden fölfordulás világos következménye a „Mythos“-nak.

Légi károk.

A riadó első kárvallottja egy aszkétikus irányú dolgozat tulajdonosa volt: a szirénák épp a Magyariskola ülésekor szólaltak meg. Lent az óvóhely biztos félhomályában boldogan állapították meg a rosszmájúak, hogy a riadó jobbkor nem is jöhetett volna. Egy másik riadó ebédidő alatt szólalt meg és félbeszakította az ebédközi felolvasást. Ennek viszont az aszkéták örültek, mert ennyivel is tovább bőjtölhetnek és velük koplalnak a többiek is. Legváratlanabban az ezt követő napon ért bennünket a szirénázás, amikor a rekollektió fontosságáról kaptunk pontokat. Az ijedelem azonban tüstént eloszlott, mikor megtudtuk, hogy a pontok folytatást nyernek a Légoltalmi-pincében. A beszéd ko-

molyságát kívülről felhangzó tompa ágyúdörgések támasztották alá.

Kék papír.

Az elsötétítési parancs napján ez a kiírás volt olvasható a hirdetőtáblán: Kék papír a nyolcvannyolcas cellában kapható. Aznap mindenki elsötétített. Olyan jóhiszeműek is akadtak köztünk, akik kimentek a városba zseblámpaelemet venni. Ezek körüljárták a várost, majd a kényszerű nagy séta után fáradtan érkeztek haza — elem nélkül.

A kápolna.

A kápolnában a készültség megkezdése óta esténként csak a Szűzanya szobránál égett a kis kék villanykörte. Az első esteen itt imádkozott a preorátor, később azonban a szószék körteje is égési engedélyt nyert és azóta annak közelében tartózkodott. A fegyelmet, de a jókedvet is mindvégig megőriztük és az első és legbizonytalanabb éjtszakától sem féltünk. Igaz, hogy esti ima végén mindig elmondtuk a Memorárét.

Szigorlat.

Utólag tudtuk meg, hogy a bacca-laurea szigorlatot majdnem eltörölték. Nem is kell mondanunk, hogy a negyedéveseket mennyire letörte volna a hír, hogy hiába tanultak. Szerencsére a veszélyt arra illetékesek még kellő időben elhárították.

Új típus.

Ebben az évben új típust fedeztünk fel az egyetemi hallgatók sorában. Év elején ismeretlen főtisztelendő urak érkeztek az ország távoli részeiről és menten be is iratkoztak az egyetemre. Felvették valamelyik szemináriumot, azután otthagyták és újat vettek fel.

Igy ment ez hónapokon át. Mikor aztán már minden szemináriumot felvettek, egyszerre eltűntek. Az eset felűnt nekünk, de egyelőre még nem sikerült a rejtély nyitjára rájönni.

Ó, be kedves...

A napokban egyik dohányos testvérünk tüzet kért elsőéves társától, aki közismerten a legnyájasabb és legszelídebb kispap az egész szemináriumban. A tűz kérésre is ni, milyen kedvesen felelt:

— Ilyen tüзем, sajnos, nincs, de a szívemben ég a tűz...

Hát nem bájos?

A „NEMES ISKOLA” ÉLETE

A külső élet robajos zakatolása mellett, a nagy felfordulások ellenére is ebben a félévben ismét tovább folyt a munka a régi lelkesedés biztató megnyilvánulásával. Világok alakulnak és változnak, de a kispapi lélek csendes életönalakító munkájában készül hivatásának jövő nagy erőpróbájára.

A félévi kollokviumok után jelszavunk: „munka és bizalom” jegyében készül és az áldozat szeretetével léptünk újra az alkotások műhelyébe, s a munkás élet minden megmozdulása ennek szép — és Istentől segített — beteljesülését mutatja.

Az Iskola életének ünnepi napja volt január 6-án az évenként szokásos „Keleti nap” megrendezése, melyről bővebben lapunk más helyén szólunk.

Január 26-án Szent Pál-díszgyűlést tartottunk, amelyen ünnepi hangulatban és emelkedettségben hódoltunk a „Testis Jesu Christi” örök papi alakjának. Az ünnepélyesség emelését a Szent Pál-officium himnuszainak szépen sikerült műfordításai is elősegítették.

Majd egymásután két rendkívüli ülés következett: 1. KIOE bemutató volt, melyen komoly, értékes előadásban megismertük az egyesület célját, működését és a papság hivatását ezen a téren. Érdekes volt az ülés keretében tartott filmbemutató. 2. Galamb Imre székesfehérvári papnövendék mutatta be bábszínházát, mellyel a gyermek-pasztorációban szép eredményeket ért el.

Február 16-án Erdely Ferenc spirituális úr az eszperantó nyelvről és annak missziós jelentőségéről tartott előadást.

Március 9-én a nagybőjti gondolat jegyében nyitottuk rendes ülésünket.

Egy hét múlva a népiség gondolatát ismerjük meg az irodalomban és a vallási életben.

Ismét rendkívüli ülések: Szappanyos Béla esztergom-főegyházmegyei A. C. titkár az egyesületi élet szerepéről a lélekvezetés munkájában tart előadást és rámutat az A. C. céljára és szükségességére.

Március 30-án dr. Kerner István kalocsai nagyszemináriumi rektor úr, az Intézet volt spirituális tartott előadást az ó szeretett munkaterületéről, a lelkigyakorlatokról. A későbbi papi munka számára sok hasznos és értékes szempontért mondunk itt köszönetet.

Virágvasárnap új diakonusaink tartották díszgyűlés keretében meleg közvetlenséggel megszólaló visszaemlékezésüket a kegyelemáradásban gazdag szentelési napokra.

Április 18-án ismét az A. C. munkája vonul fel előttünk, most a leghivatottabb, dr. Mihalovics Zsigmond prelátus úr előadása nyomán. Apostollá tenni csak apostolok tudnak — ezt visszük magunkkal és ápoljuk buzgón ezt a szent lángot!

Április 20-án „Teológia és élet” címmel hallgatunk meg egy mély tanulmányt arról, hogy a dogmák világából mennyi erőt, lendületet, szeretetet meríthetünk. Majd a zenekar szórakoztatott 20 perces műsorával.

Április 27-én befejező és bíráló ülés.

Az ülések sorozata itt immár véget ér. Mire e sorok napvilágot látnak, valószínűleg minden centralista testvér asztalán ott lesz már az Iskola új kiadványa: Tihámér püspök élete. Reméljük, hogy szerény munkánkat eredmény fogja kísérni.

Külön meg kell említenünk, hogy az Iskola céljával teljesen összeegyeztethetően segítségben részesítette egyik görög szertartású testvérünk zenei szerzeményét, Aranyuszájú Szent János magyarul elvont szentmiséjének kiadását. Hasonlóképpen támogattuk az Alapvető-hittanból készült jegyzetek kiadását. Az önálló és értékes kiadványok, melyeknek gyarapodása a jövőben kívánatos volna, boldog emlékü Tóth Tihámér püspök atya szellemi és anyagi segítségének köszönhetik megjelenésüket.

A tanév nemsokára végéhez ér. A Nemes Iskola munkásai azzal a tudattal zárhatják le ezt a krónikát, hogy Isten segítségével lelkesedéssel végezték munkájukat és hálátelt lélekkel mondhatják valóban: „... et Deus dedit incrementum!”

A MEI

II. félévi pályázatainak nyertesei

A világi pap eszménye Szent Pál apostol leveleiben. Nyertes: Nezbajló György I. é. (szatmári, 15 P).

Novella. Beérkezett 9 pályamunka. Nyertesek: Hubert János I. é. (győri, 20 P), Urbán László I. é. (szombat-helyi, 15 P), Koncz Lajos IV. é. (rozsnyói, 10 P), Pataki Kornél II. é. (csanádi, 5 P) és Uhl Vendel III. é. (csanádi, 5 P).

Egy katolikus irodalmi lap szerkesztési és kiadási vázlata. Nyertes: Petró Sándor III. é. (váci, 15 P).

Szent Pál megtérése zsolozsmájának két himnusza magyarul. Beérkezett 5 munka. Nyertesek: Tarcsai László IV. é. (székesfehérvári, I. díj), Kovács Erazmus VI. é. (győri, II. díj).

Díszgyűlést megnyitó énekkari vagy zenekari mű. Nyertes: Hergenröder Miklós I. é. (pécsi, 30 P).

A Gyakorló Kör pályatétele: Tetszés szerint kiválasztott liturgikus cselekmény jelentősége és hatása a hitéletre. Nyertesek: Hubert János I. é. (győri) és Szarka András (eperjesi) (5—5 P).

Idei első számunkban fiúi szívünk őszinte örömeivel emlékeztünk meg dr. Schütz Antal professzor úrról 60. születésnapja, egyetemi rektorsága és a „Bölcsélet elemei Szent Tamás alapján” című munkájának második átdolgozott kiadása alkalmából. A Gondviselés, amelynek megnyugtató, mindent a legjobban célra irányító világába előadásai alkalmával lelkenek és tehetségének egész fényével világított be, úgy akarta, hogy mire a „Centralista” második száma megjelenik, tanítványai ne katedróját, hanem imádságos és bizó lélekkel beteggyát vegyék körül. Nagy örömmel közölhetjük, hogy a buzgó imáknak és gondos orvosi ápolásnak már eddig is nagy eredményei mutatkoznak. A „Centralista” ezúton is kéri mindazokat az idősebb testvéreket, akik valamikor is erről a fáklyáról vettek tüzet, hogy szentmiséikben hálás lélekkel kérjék az Úrtól, hogy ez a fáklya még sok-sok ifjú papi lélekben gyujthassa meg a katolikus hit csodás erejű tüzét.

A professzor úr betegségének tartama alatt a dogmatikai előadásokat dr. Szabó Vendel professzor úr tartja meg. A szigorlaton dogmatikából dr. Kecskés Pál professzor úr kérdez.

*

Az idősebb testvérek is még jól emlékeznek azokra a vitákra, melyek a körül folytak, hogy bizonyos egyetemi kiskollégiumokat kötelezően le kell-e hallgatni? Most egy kari határozat véget vetett minden bizonytalanságnak és vitának. Ezek szerint kötelezően le kell hallgatni a következő kiskollégiumokat: orientális teológia két féléven keresztül heti egy óra, ajánlatos a III. vagy IV. évfolyamban. Aszkétika-misztika két féléven keresztül heti egy órában, az V. vagy VI. évfolyamban. Egyházi művészet egy féléven keresztül heti két órában, az V. vagy VI. évfolyamban. Missziológia egy féléven keresztül heti egy órában, az V. vagy VI. évfolyamban. Dogmatikai, illetőleg filozófiai vitakozás két féléven keresztül heti egy órában a III—IV—V., ill. az I. vagy II. évfolyamban.

Egy másik kari határozat megváltoztatta a szigorlati érdemfokozatokat. „Votis concordibus summa cum laude” vette át az „applausus” örökét. Egy bene-vel, „pluralitate votorum summa cum laude” érdemfokozatot nyer a jelölt. Több bene — sufficiens nélkül „cum laude”, egy vagy több sufficiens „rite” fokozatot jelent. Ebben az új minősítési formában a bakkalaureátus eredményének is megvan a jelentősége. Ezentúl ugyanis senkit sem lehet „summa cum laude” doktorrá avatni, ha a bakkalaureátus eredménye „cum laude”-nál gyengébb. A bakkalaureátusnál két elégtelen esetén még lehet javítóvizsgálatot tenni. A licenciátus vagy laurea-szigorlatoknál szaktanártól kapott egy elégtelen esetén három hónap múlva lehet javítóvizsgálatot tenni. A javítóvizsgálattal letett szigorlat eredménye csak „rite” lehet. A felsorolt változásokat az egyetemen használatos doktorráavatási fokozatok tették szükségessé.

Doktorráavatás.

Az új rendszer szerint: Kacziba József (értekezésének címe: Az áldoztatás liturgiája) és Miklós Béla (értekezésének címe: Az angyal-hierarchia).

A régi rendszer szerint: Mincsik Pál, Gyulai János, Kalapos Mihály, Korcsmáros István.

Szigorlatok az új rendszer szerint: licenciátus: Borovi József, Földi Elemér, Miklós István, Németh László, Rojkovich István.

Kánoni jog doktorává: Hudáky Aladár.

Nagy akarással készülődnek a hatodévesek a laurea-szigorlatra. Ime, a készülő doktori értekezések címei. Csoba János: A bűn súlyosságának kérdése a keleti szentatyáknál, Hegyi László: Az egyházi ének kezdetei, Kováts Erazmus: A vatikáni zsinat hatásai az egykorú magyar sajtóban, Mester István: A világi jog hatályossága a kánoni jog területén, Miklós István: Az istenség mint az ember rokona az ó-sémi személynevekben, Rojkovich István: Az emberi történet a proféták szemében, Zakar

András: A szenvedés értéke és a megtestesülés titka. Borovi József, Németh László, Nyitrai Ferenc értekezése előkészületben.

*

A Missziológia című kollégiumot megbízott előadói minőségben dr. Ijjas József központi szemináriumi prefektus úr adja elő.

*

Gaál Sándor IV. éves veszprémi egyházmegyes tiszteendő úr szerkesztésében és összeállításában, Szabó professzor úr korrigáló jóváhagyásával és a Magyar Egyházirodalmi Iskola támogatásával az alapvető-hittanból kitűnő jegyzetek készülnek. Eddig megjelentek: De fontibus revelationis és a Fides. A kiváló szerkesztő a köznek nagy szolgálatot tesz munkájával.

J Ó M U N K Á T I

A cserkészmunka még beszámolóban sem tűri a hosszú beszédet. Szóaljanak meg tehát a tények, teljesítmények — ez lesz a legtöbbet mondó krónika csapatunk munkájáról...

Az első tény: 75 kispap cserkész, vagyis a szeminárium 80 százaléka tagja a csapatnak. S ez nem csupán az ideális létrendbe tartozó relációt jelent, hanem nagyon komoly, kemény cserkészmunkát. — Csapatösszejöveteleink anyagát a második félévben országos cserkészvezetők programmszerű előadásai alkotják. Eddig három ilyen megbeszélés jellegű előadásunk volt.

Az igazi cserkészmunka azonban az őrsi keretek műhelyében folyik. A két ujonc- és továbbképző őrs a próbák anyagát gyúrja: ők a csapat Benjámínjai, akik az egyelőre küzdelmes, „hivatás-próbás” úton mindnyájunk részvététől és szeretetétől támogatva verítékeznek. A zenekar és az igris-őrs munkája már nagyobb élvezet, bár a nagy készületi idő a vidám előadásokra sok fáradtságos munkát is kíván tőlük. A sport-őrs szintén kivívta az egész csapat osztatlan háláját azzal az utánjárással, mely végül is korcsolya- és labdarúgópályát szerzett a „mozogni kívánó” lábaknak. A szociális-őrs szegénytámogató működéséről már beszámolt az előbbi Centralista, itt csak álljon annyi róluk: mindenütt igyekeznek ott lenni, ahol munka és segítségi alkalom található.

Ebben az állandó munkában a változatosságról és élményről gondoskodtak a kirándulások, jórészt kisebb (őrsi) egységekben rendezetten. Egy csoport a Hármashatár-hegytől a János-hegyen át a Sváb-hegyig dobogtatta végig az ilyenekhez nem szokott, tanulásban megrozzant kispap szívét; egy másik alkalom a vízi telepeken talált hat bátor cserkészt — árviz-szemlében. De ezek felett áll az a mindenre kész elszántság, amellyel csapatunk majdnem fele megrohmozta a hőborította hegyoldalakat, főképp januárban, a preparációs idő szünetszakában. Heroikus és követendő példaként lebegett előttünk a parnok úr alakja, aki tisztességben megkorosodott vállaira szintén nem átalotta fölrakni a siléceket. S ha csupán annyit írunk, hogy senki sem törte ki a nyakát — ez a negatívum nem akar lebírálása lenni az elért eredményeknek, hanem csupán szerénységről lehet szó.

És végül — de nem utoljára — szólni kell a légmentes munkáról. Mikor az egyik csapatgyűlésen a légmentes őrs vezetője ezzel a lakonikus rövidegű mondattal számolt be: Várjuk a támadást! — most már megvallhatjuk, kicsit bizalmatlanok voltunk hozzájuk. Ma ezt ünnepélyesen szánjuk-bánjuk, mert tény, hogy talán az egész Budapesten nem volt az elmúlt riadós napokban még oly precízen, katonásan és kielégítően megszervezett légmentes (kezdve a pincétől az éjjeli örökig), mint nálunk. S ha ez a fogalmazás kicsit öntudatosnak hangzik, tegyük hozzá, hogy e sorokat egy, a légmentes szervezetről kifelejtett valaki írta, szóval korántsem elfogult...

Quid adhuc? Úgy érezzük: nem kell kommentárt és konklúziót fűzni a tények beszédéhez. Hacsak nem annyit: hála az Úrnak, aki megadta nekünk, hogy ebben a munkában is hűek, méltók tudtunk lenni Őhozzá.

HIREK A SZEMINÁRIUMBÓL

Újítás szentestére. Meleg, bensőséges volt a szenteste. Kinek a szíve és lelke nem telik meg ilyenkor az ünnep varázsával? Még a fagyos, langy-meleg, közömbös lelkeket is áthullámozza ilyenkor valami melegség. És az élet és nehéz gondok teherkéteit hordó, barázdált emberarcok megfényesednek, megpihennek a szent öröm simítására. Lenn voltunk az ebédlőben. És a karácsonyfa alatti, előljárói asztal első helyén üresen állott a szék. Az odakészített tányér üresen fehérlett. Előtte kehely borral. A „Láthatatlan vendégé” volt ez a hely. Azé, Akiben Isten és ember násza beteljesedett és Aki eljött, hogy az isten-gyermekségre elhívott királyi ember számára lehetőséggá és valósággá tegye ezt a meghívást. „Christus natus est nobis”... Új szín volt a szentestében ez a kedves kezdeményezés. Soha nem feledhetjük; a főhely a lélekben mindig a benne lakó, azt betöltő és boldogító, emberré lett Istené, Jézusé.

1941 március 29-én diákonusok lettek a következő V. éves testvérek: Balogh István kassai, Galambos Ferenc pécsi, Iványi Sándor egri, Kubinyi György veszprémi, Szalay Miklós veszprémi, Szepesdi Ervin esztergomi, Unger Béla veszprémi, Várkonyi Imre kalocsai. A lelkigyakorlatot részükre a rektor úr tartotta március 22—29-ig. Kurzusuk egyik tagja, Unger Béla veszprémi, nagy örömmel áll, mivel őt pappá szentelik idén. Az időpont még nem ismeretes.

Ugyancsak március 29-én tonzúrárt kaptak a következők: Gerendás Lajos győri, III. é., Miskovics László roznyói, III. é., Gyurácz Ferenc győri, II. é. Exorcista és acolythus lett: Daszkál István nagyváradai IV. é. Ostiarus és lektor lett: Malák Nándor esztergomi IV. é., Pordán László esztergomi III. é., Szablya Miklós veszprémi III. é. A lelkigyakorlatot részükre spirituális úr tartotta március 24-től 27-ig.

„Salvos fac servos tuos, Deus meus, sperantes in Te...”

„Tu es sacerdos in aeternum.” Idén idáig egy presbiterrel gazdagodtunk. John Bernard Gernat V. éves testvérünket 1941 április 6-án szentelte pappá Ungvárott Sztojka Sándor megyéspüspök úr. Az első világháború után ő volt a Központi Szemináriumban az első küldöttje az újvilág katolicizmusának. Homesteadi egyházmegyes. Most öt szép év után búcsúzunk tőle. Nyelvünket nagyon szépen magáévá tette. Derék népünket úgy megszerette, mintha az övé volna — mondta egy alkalommal. Hazánk és szemináriumunk sok szép, kedves emléke kíséri vissza hazájába. A mi lelkünkben is tovább él nemes egyénisége és elmondhatjuk, sokat gazdagodtunk derűs, szép lelkének kincsével, amelyeket tőle nyertünk. Johnny, soha nem felejtünk el! Isten veled!

A MEI mint más években, idén is hívott külső előadókat. Itt mint a testvéri kéznyújtás és kézmegtalálás szép példájáról emlékezünk meg Galambos Imre s Németh Géza fehérvári kispapok bábszínház előadásáról. A sok értékes szempont mellett nagy érték az is, hogy legalább az első kocsirándítás megtörtént a Centrale és a vidéki szemináriumok közti eleven és hasznos kapcsolat megteremtéséhez.

Mihalovics Zsigmond prelátus úr előadásából az A. C. markáns, vonzó céljait ismertük meg. A magyarországi A. C. gyönyörű lehetőségei között a hitélet, buzgóság elősegítése mellett nemes lehetőség belekalapálni a lelkekbe azt a tudatot, hogy a közélet, a jelen és jövő legbiztosabb, leghatalmasabb erőssége az Egyház.

Örömmel emlékezünk azután a KIOE előadására is. A szavak bennünk maradnak és tettekké válnak. A bemutatott film képei szép, nagy jövő ígéretei. Üzenetünk: nekünk mindig van és lesz olyan reverendánk, amelyben közibük menjünk, hogy áldott lelkükben a munkás Krisztus szent vonásait alakítgassuk és a testvér szeretetével örök szépségeket állítsunk lelkük elé.

Kérjük a főtisztelendő urakat, hogy a Cisz-misékről ne feledkezzenek meg.

Az élő centralistákért a szentmise május 3-án volt.

A farsangi vidám estünk egészen újszerű volt. Nagyon kedves, mulatságos operettet adtak elő. Szereplők, zenekar, rendezők tudásuk legjavát adták.

Énekkarunk nagypénteken szerepelt a rádióban. A közel egyórás közvetítés első felében Rektor atya szentbeszédét, a második részben pedig nagybőjti motettákat közvetítettek az Egyetemi-templomból. Énekkarunk szokásos évi rádió-hangversenyét május 22-én, áldozócsütörtökön délután közvetítik az Egyetemi-templomból.

Dr. Teller Frigyes főtisztelendő urat, karnagyunkat nagy kitüntetés érte. Felejthetetlen emlékű elődje, megboldogult Koudela Géza örökébe

lépett: kinevezték egyházzenei igazgatóvá. Ad multos annos...

Szemináriumunk gör. kat. növendékeinek énekkara 1940 december 1-én alakult meg 14 taggal. Jelenlegi taglétszáma 23, amelyből 9 latin énekes. Az énekkar Bubnó László II. é. vezetésével működik szép eredménnyel. Szereplésük helye a budai Szent Flórián gör. kat. plébániatemplom. Eddig öt rádiós szereplésük van.

Nagyon érdekes adatokat közöl az olmtüzi szeminárium „Pozdrav ze seminaré” című lapjának 1941 márciusi száma. A szeminárium Irodalmi iskolája könyvankétot rendezett. A kérdések ezek voltak:

1. Melyik könyv hatott rám legjobban a középiskolában?

2. Melyek kispapi éveim legolvasottabb könyvei?

Az eredmény a következő:

1. Alberti: Don Bosco, Kempis T.: Krisztus követése, Szent Teréz: A lélek története, Szent Agoston: Confessiones, Cojazzi: Frassati, továbbá Tóth Tihamér és Foerster könyvei.

2. Szent Teréz: A lélek története, továbbá P. Plus és Tóth Tihamér könyvei.

A MEI április 6-án 9 kötet Tóth Tihamér-könyvet küldött cseh és német fordításban az olmtüzi iskolának.

Az idén is megrendeztük a missziós tombolat. A professzor és előjáró urak gazdag ajándékai lehetővé tették, hogy 500 jegy elfogyott. Így 150 P tiszta jövedelmet azonnal küldhettünk kispaptestvérünk neveltetési költségeire.

Petró Sándor III. éves testvérnek ezúton mondunk köszönetet azért a lelkes munkáért, amellyel lapunk hirdetési rovatát vezette. Az az ügyes kapcsolat, amelyet hirdetőinkkel fenntartott, gazdag forrása lett lapunk anyagi fedezetének. Hirdetőink pedig tapasztalhatták előfizetőink fokozott érdeklődését.

Emlékezzünk. A lelki nagyságok földi létük ellobbanása után is éltető, eleven eszményként élnek az utókor előtt. Minden emlékezés a nagyokra

Sível a hegyekben.

nemcsak a kegyelet lámpagyújtása, hanem amforánk mély belemerítése szellemük gazdag, éltető vizeibe. Ezeket jelenti az a megemlékezés is, amely Istenben boldogult Tóth Tihamér püspök atyánk halálának második évfordulóján, május 4-én lesz. E napon az Egyetemi-templomban emlékmise lesz, amely után a megboldogult püspök atya síremlékére beérkezett pályaműveket lehet megtekinteni szemináriumunk dísztermében. — A MEI ugyanekkor állítja ki Tihamér püspök atya külföldön megjelent kötetiből mintegy 120 kötetre terjedő gyűjteményét.

Névmagyarosítás. Korzinek József II. é. családi nevét belügyminiszeri engedéllyel 1941 március 18-án Kézai-ra változtatta.

A Keleti-nap idén is szép sikerrel zajlott le. A nap egyúttal missziós-nap is volt. Január 6-án tartottuk. Dél előtt 10 órakor dr. Dudás Miklós hajdúdorogi megyéspüspök úr ünnepélyes szentmisét celebrált.

A délutáni ünnepélyen a megyéspüspök úr beszédet mondott. E sza-

vaknak tettekbe kell szökniök életünkben, hogy mi is előmozdíthassuk talán szerény munkánkkal a magyar katolicizmus nagy küldetését az únió irányában. Ezt a kérdést tekintve a jövő valóban szép lehetőségeket, távlatokat és kimondottan kötelezettségeket rejt magában magyar katolicizmusunkra. Felővezett lélekkel kell a munkát vállalnunk.

A Keleti-napról a Nemzeti Ujság és az Uj Nemzedék is beszámoltak.

A római zarándoklás az idén a háború miatt elmarad. Majd ha elvonul a vész és a béke napja ragyogja be ismét egünket, VI. éveseink újból mennek az „Örökváros” szentelt falai közé, hogy az öntudat, a szédítően tág és végtelenbe vesző távlatok vizeiből merítsenek sokat ott, ahol az Atya fehérruhás alakja áll erősen és biztató nyugalommal. Köszönjük a segítséget mindazoknak, akik gondoltak a készülő zarándokokra.

A szeminárium zenekara Hegyi László VI. é. vezetésével az idén is szépen működött. A MEI ülésein kedves vonás volt szereplésük. A szil-

veszteri és farsangi ünnepségeken is oroszlánrész volt munkájuk. Önálló zenedélután is terveznek. Őszinte szívből gratulálunk.

Költői és írói munkálkodás a szeminárium falain kívül is teret talált. Gerézdi Rabán bencés gyakorló tanár úr versei és irodalmi cikkei a Pannonhalmi Szemlében, Életben, Diáriumban, Irodalomtörténetben, Magyar Humanizmusban jelentek meg. A pillanatok, a röpke időegységek szépségeit éneklí meg és a múltba nézés, a gyermekkor vonzása ugyancsak karakterisztikus vonásait adja költészetének. Az egyszerűség mint külső forma és mint belső élmény és tartalom mélyeséges bányája a szépségeknek, amelyeket keres.

Rezek Román főtisztelendő úr költészetében a nagy érzések, nagy gondolatok és érzelmek öltenek testet. Ő az összetett, a mélység, a nagyszerűség költője. Versei és ismertetései a Pannonhalmi Szemlében és az Életben jelentek meg.

Levárdy Rezső főtisztelendő úrnak a Pannonhalmi Szemlében jelent meg művészettörténeti cikke.

Iványi Sándor és Jávör Egon V. évek az Életben írtak cikket és ismertetéseket.

Itt emlékezünk meg Petró Sándor III. éves 1941 április 10-i rádióelőadásáról is. Előadása, amelynek címe: „A szenvedő Krisztus és a magyar nép” — az imádkozó falu arcáról mutatott be szép vonásokat. Számos cikke és tudományos dolgozata jelent meg a Nemzeti Ujságban, Képes Krónikában, Diáriumban, Búvárban, Magyar Kórusban, Etnográfiában és a Népeletben. A katolikus történetírók „Regnum” munkaközösségében március hó 27-én „A nemzeti nyelvű egyházi népének és a középkor” címmel olvasott fel.

A vicedirektor úr szerkesztésében jelent meg a Katolikus Írók Új Magyar Kalauza. A könyv küldetése nagy. Őszinte szívből kívánjuk, hogy hivatását betöltse: útmutató fényt gyujtani a sötétségben tapogatózóknak,

értékeket megmutatni az értékrend tótágasállásában és a katolikum örök és mindig új igazságait adni az igazságot éhezőknek és hívőknek. A tagadások és elbolyongók mai zavarában biztos fényforrás szerepét betölteni — a könyv elsődrendű feladata. Valamennyi előljáró úr szerepel a munkában tanulmányával.

A VI. évek június 7-én búcsúznak. E napon *ismét új* munkásokat küld a Seminarium Centrale. Imánk kíséri őket utaikon.

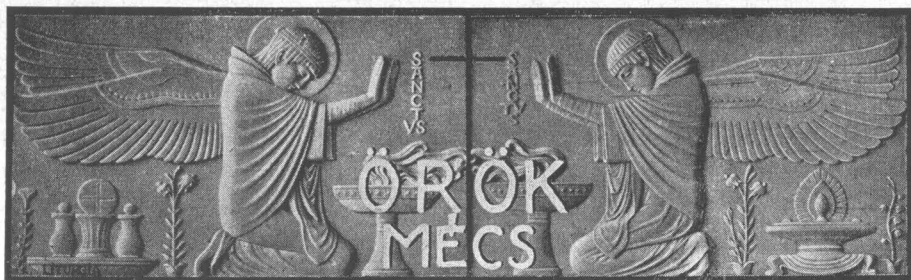
Ezen a helyen mondunk köszönetet lapunk előző száma névtelen cikkíróinak, Koncz Lajos IV. és Kézai-Korzinak József II. évesnek, Iványi Sándor (Könyvismertetés), Tarcsai László (Itthonról) és Malák Nándor (Hírek) IV. é. rovatvezetőknek ugyancsak köszönjük az egész évi önzetlen munkát.

Ötnyelvű ismertető füzetet adott ki januárban a M. E. I. — Tihamér püspök atyának rövid életrajza, munkáinak jegyzéke és kiadóinak névsora volt benne feltüntetve. A világ minden táján található kiadóhoz és nagyobb lapokhoz, könyvtárakhoz küldtük el ezt a katolikus és nemzeti szempontból egyaránt páratlan könyvsikerről bizonyosságot tevő ismertetőt. Sok helyről jött érte köszönet. Talán legérdekesebbek voltak Hiroshi Kawainak, a tokiói császári egyetem könyvtárosának köszönő sorai.

Kispap-sekrestyései voltak az Egyetemi-templomnak arra az időre, amíg Feri bácsi katonai szolgálatot teljesített. Ketten végezték ezt a szép munkát, mely különösen a nagyhét alatt bizony kora reggeltől késő estig állandó figyelmet, pontosságot és türelmet kívánt. Köszönjük nekik a szép példát.

A Centralista feszület előállítására anyagnehézségek miatt megdrágult. A vicedirektor úr csak húsz pengőért tudja adni az érdeklődőknek.

A Budapesten lakó vagy éppen itt tartózkodó volt növendékeket szívesen látja a M. E. I. a szokásos gyűléseinek résztvevői között.

Világháború életet földülő fergetegében a béke szigetét keresi a lélek. Azt a szent helyet, ahol az Úr békéje lakik és ahonnét szerte árad a lelkek nyugalma.

Egyszerű, újszerűséget messze zavaró káplánszoba áldott igénytelensége az élet szent szigetévé avatja a kis otthont. Az otthon igazi értékét a benne élő evangéliumi ember lelke adja, akit ehhez a parányi szobához a köréje húzódó egyszerű, hívő magyar néphez a szolgálatkész lelkelet odaadása köti. Itt az Úr is otthont talál... Már csak azért is, mert ide jön az Urat hordozó papi lélek... Itt keresi imádkozó lelke a pásztorok Pásztorával, a Jó Pásztorral való találkozást... Itt esdi le az Úr szolgálja Mesterének emberrnyája számára az Ég áldó, segítő kegyelmét... Itt az ég és föld szent találkozásba símul, mert Mester és tanítvány együtt keresi és találja a szeretet közösségét. Ebbe az egyszerű otthonba csak a hírek útján tör be a világ zaja, az ellentétek harca, a tobzódó háborús tények vihara, de békébe símul a nagy ellenség, mert a Mester hűséges tanítványa jól tudja, hogy Isten kezében lévén, Isten terveinek megvalósítói vagyunk. Olyan szent sziget tehát a kis otthon, ahová befutó élethullámok az örök Atya éltető szívébe torkollanak és így az emberi léleknek elpihenést biztosítanak.

De a szent életsziget egyszerű lakója nem pihen el álmatag Robinzonként, látszólag senki szigetének feltűnő kicsi kis otthonban. Kiindul innét a lelke gondjaira bízott hívek felé, hogy fényt vigyen a sötétben botorkálóknak, Ráfaelként kezét nyújtson a fáradtan haladóknak és Mesterének erejével életet leheljen az elesett Naimi ifjúkba. — Mindnyájan tudjuk, hogy vérzivataros idők ennek a munkának teljesítését követelik. De azt is jól tudjuk, hogy a tévelygők lelkébe fénycsóvát, gyengék életébe erőt és elesettekből feltámadottat csak az tud teremteni, aki lelkének egyensúlyozottságát a „senki szigetén” szerzett kegyelmi indításokkal tudja boldogan megszerezni. Ez a lelkelet valóban életet teremtő, lelket ébresztgető harsonázás, amely a gondjainkra bízottakban felébreszti az Istenhez tapadás szent kötelességét és ebből fakadólag kitermeli bennük a léleknyugalom legértékesebb életkincsét.

Az egyszerű káplánszoba lelke a béke szigetének igénytelen lakója, de a Mesterétől vett sugárzó erők folytán a fáradt hívő lelkekben életszigetet teremtő szent isteni követ.

MÁSOK ÉLETÉBŐL

EGY BARÁTI LEVÉLBŐL, MELYET AZONBAN MINDEN CENTRALISTA IS ELOLVASHAT

Legutolsó felszólításod nagyon megbolygatta szunnyadozó lelkiismeretemet s amint időm engedi, igyekszem méltó haragod villámaint vezetni. Hálátlanságom teljes beismerése mellett elhagyom a szokásos mentegetődzést is.

De most kezdődjek meg a krónika, hiszen bizonyára érdekel, hogy a te mihaszna cimborád és prefektusoktól ostorozott partikuláris barátod életének görbéje miképpen kanyarog.

Ha jól emlékszem, utoljára úgy karácsony táján írhattam neked. Azóta bizony sok port vertünk fel itt a Nagyalföldön. Ezt hallgasd meg!

Januárban megleptem magam egy motorkerékpárral és amint a hőtömeget a nap felszipantotta, bemelegítő száguldozásokat végeztem. Alig vártam meg, hogy a vizsgákat befejezzük, máris nekivágtam a körutazásnak. Első állomásom D. volt, ahová 3 óra alatt érkeztem el. Ügyeimmet elintéztván, elindultam szülőfalum felé. — Most jön a java. — Úgy feleúton lehettem. Egyenletesen gyorsuló robogással hasítottam az üde levegőt, nem is sejtve, hogy egy bokor tövében már ott leselkedik rám a végzet egy nagy juhászcutya alakjában. Mikor vagy öt lépésre lehettem tőle, élelem ugrott és bár szabályosan hajtottam, meg akart állítani. Késő volt! — Borulj el, ég és ti, fűzfák, sóhajtsatok! — 60 kilométeres sebességgel derékon kaptam az ebet és kirepültem a nyeregből. Egyideig felfelé repültem, majd elérve a csúcseredményt, gyönyörű dugóhúzóval földet értem... Nagyobb bajom nem lett, csupán a térdemen nézett ki úgy a nadrág, mint a tiéd anno dazumal a János-hegyen, mikor Artner „rábeszélte” a futballrúgásra. A motornak nem lett semmi baja, csupán az első kerékbe került egy akkora nyolcas, mint a sinusgörbe a geometriában. Felültem hát és nagynehezen bejutottam a legközelebbi városkába. Mindenki rajtam derült. Kivéttem azután a nyolcast és minden további baj nélkül hazaértem szülőfalumba. Igaz, hogy két hétig nem tudtam becsületesen térdelhajtani.

Otthon egy hetet szándékoztam tölteni, de a sors ismét másképp akarta. De gyerünk csak szépen sorjában. Habár a helység plébánosával nem értettük meg egészen egymást, szorgalmasan miséztem és prédikáltam. Népszerűségem és erőm folyton nőtt, mint a kis patakunk hullámai, amelyekben naponta megloccsantottam ösztövért egyéniségemet. Két unokabátyám — szintén papok —

hasonlóképpen otthon tartózkodtak szabadságon. Nagyszerűen éledéltünk, míg egyszer csak egyiknek behívója jött és kivonták a forgalomból. A kántor a haza szolgálatában ügyetlenkedett, így én lettem a kántor is. A reggeli teendőket elvégezvén az emberek halászából ismét visszavedtettem a vizek halászává. Horgászgattam, mégpedig feltűnő sikerrel. Hal is akadt bőven a horogra: mindig fogtam egy vacsorára való. Hogy azután szegény hal ne higgye, hogy valami kutya ette meg, egy kis tokaji borocskát is menesztettem utána. Melyhez hasonló jókat kívánok!

Nemsokára azután ki kellett menni a tanyára a cséplést ellenőrizni. Alig-hogy ez megvolt, elkezdtünk egy zarándoklatot szervezni Mátraverebélyre. Ezután egy hálaadó kenyérünnepe, szentséges körmenet és este szabadtéri előadás következett. Tudhatod magadról, hogy mennyi időbe és fáradságba kerül az ilyesmi. Aztán ott van a napi munka. Ma szakadó esőben és térdigérő sárban temettem. Betegek is akadnak. A múltkor egy öreg bácsihoz elment a plébános úr, és bár minden rábeszélő erejét elővette, nem akart meggyónni. Én egyszer arra térferegtem két gyerekekkel, a menyé behívott, és nekem meggyónt. Másnap meghalt. Most engem dicsérnek érte, pedig a kegyelem akkor már elvégezte a munkát, nem az én érdemem volt. A legjobban megráznak azok az esetek, mikor közvetlen halál előtt állót oldozok fel. Megdöbbenő, hogy az én gyarló szavaim nyomán hogy ömlik el a lelki béke a szenvedő arcon és az eddig nyugtalanul hánykolódó test mint nyugszik meg e szavakra: Ego te absolvo.

A kollégámat, X. Y.-t két váratlan meglepetés is érte a közelmúltban. Az egyik az volt, hogy biciklizés közben felborult és mélabús képét úgy oda-szorította a kövezetnek, hogy homlokáról és orráról a bőr eltávozott. A másik meglepetés pedig az volt, hogy a tegnapi nappal kinevezték g.-i plébánosnak. Már az utóda is megvan: druszám, mert őt is J.-nak hívják. Örülök a dolognak, mert eddigi kollégámmal kétévi együttműködésünk dacára még mindig magázó viszonyban voltunk. Engem, úgy látszik, itt hagynak ismét. Van ugyan egy hittanári állás üresedésben, de ha mást választottak, az ellen úgyszem lehet tenni semmit. Már egészen megszoktam mostani helyemet. Az egyetlen baj ellen, ami előfordul, már megkezdtém a védekezést: beszereztem egy gyorsfőzőt, sok befőttet tétetek el, élelmiszerfiókot nyitottam az íróasztalban stb.

Hát nálatok mi ujság? Mikor voltál Pesten? Én szeptember elején készülök felmenni lelkigyakorlatra. Megvoltak-e már nálatok a dispoziciók? Mit tudsz a fiúkról? Én egy éve nem találkoztam egy osztálytársammal sem. Ha nem nagyon untad a leveletem olvasni, akkor írd meg.

Mementóidat kérve, a réginel is melegebb szeretettel ölel barátod: J.

Egy lapról, mely a végekről jött.

„... Rengeteget dolgozunk, de a lényeghez, a lelki fölépítéshez a sok munkának kevés köze van. Attól tartok, hogy Isten még nagy büntetéseket tartogat a világ számára. De a kápolnátkban, a Szent Jobbnál és a KALOT-ban láttam a szebb jövő ígérését. Krisztusé a jövő! Szeretettel köszönt a régi határról: L. B.“

KARÁCSONYI JÁNOS KISPAPI ÉVEI

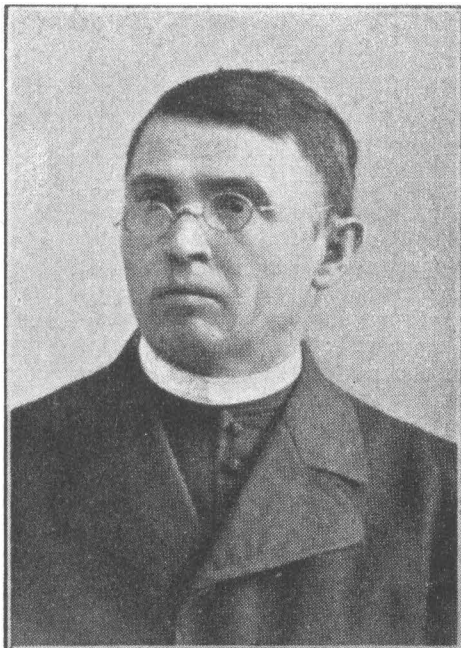
Irta: PETRÓ SÁNDOR

A szemináriumi évek, a Magyar Iskolai munkásság hatása főképpen a tudományokkal és irodalommal foglalkozó növendékek életén látszik. Fraknói Vilmos első, Pázmányról írt egykötetes munkáját a Magyar Iskolának ajánlja, melyben — mint írja — először kezdett Pázmánnyal foglalkozni. Dudek János, a katolikus irodalom fáradhatatlan szervezője és művelője kispap korában azt indítványozza az Iskolának, hogy szakosztályokra tagozódjék. Kiss János a legszorgalmasabb munkások egyike. Alig van gyűlés, amelyen ne olvasott vagy bírált volna bölcseleti vagy dogmatikai dolgozatokat. A negyvenes évek divatos költőjének, Jámbor Pálnak első zsengeit a M. E. I. Munkálatainak 1841—43. évi kötetei őrzik. Csiky Gergely, a szerencsétlen sorsú kiváló színműíró nevével is gyakran találkozunk a 63—65-ös évek jegyzőkönyveiben.

Karácsonyi János életének és munkásságának számtalan mozzanata szemináriumi éveire utal. A Magyar Iskola, a Ház és a Hittudományi Kar levéltárának adatai alapján nagy vonásokban megrajzolhatjuk kispapi éveit. Szeminárium előtti életéről nem sokat árul el önkézével írt életrajza. 1858 december 15-én született Gyulán, Békés megyében. Elemi iskoláit szülővárosában, középiskoláit Nagyváradon végezte. Az 1878—79. iskolai évben volt I. éves növendék. Első szemináriumi éveiről csupán az évvégi információ tájékoztat, mivel a Magyar Iskola akkori szabálya szerint elsőéves még nem lehetett tag.

A többi növendék információja meglehetősen általánosságban mozog. Mondhatni 3—4 formula van, amelyben a neveket kell behelyettesíteni. Legfeljebb egy-egy zárómondat utal konkrét hibára. Karácsonyi Jánosé azonban két egyéni tulajdonságáról feltétlenül tájékoztat. Az egyik kiváló tehetsége: ingenium acre. Rajta kívül a körülbelül 80 növendék közül csupán kettőről mondja ezt az információ. A másik: hogy már akkor nagy előszeretettel foglalkozik egyháztörténelemmel. Az utolsó mondat arról tájékoztat, hogy külső tulajdonságai még csiszolásra szorulnak.

A második évből már több adatunk van. A Magyar Iskola jegyzőkönyve, amelyet minden évben egy-egy díszes rajz vezetett be, két nagyobb dolgozatról tesz említést. Sajnos, az irattárban egyetlen dolgozata sincs. Az év első felében 5 gyűlésen olvasott fel. A *magyar egyháztörténeti irodalom állása a XVIII. században* című dolgozatában is kitűnik történetírói tehetsége. A

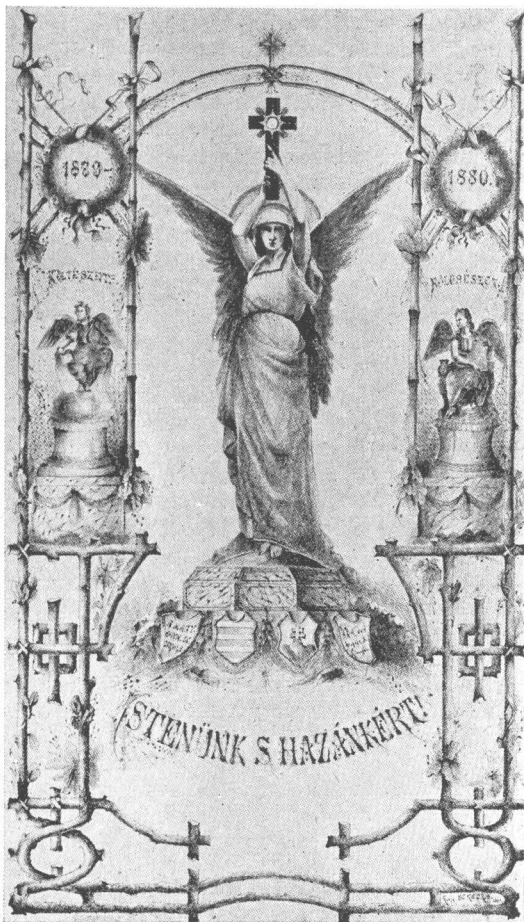
Karácsonyi János arcképe (1914).

jegyzőkönyv szűkszavú ismertetése is említi (kiemeli) önálló felfogását és ítéleteit. A befejező ötödik felolvasás a „Szilveszter pápa bullájának kérdésében keletkezett irodalmi harc”-ot ismerteti. Talán nem tévedünk, ha ebben az ifjúkori dolgozatában a későbbi nagyobbszabású és jelentős tanulmány csiráját látjuk.

Kispapi éveinek további munkásságát a *Fraknói-pályázat* határozta meg. Fraknói, a hittudományi kar és Szeminárium hálás és kiváló növendéke évről-évre százforintos díjat tűzött ki tetszésszerinti téma kidolgozásának jutalmazására. Több egyenértékű pályázat esetén valamely meglévő vagy már elpusztult monostor, káptalan történetét tárgyaló munkát kellett előnyben részesíteni. Ez magyarázza meg azt, hogy Karácsonyi három éven át pályázott, mint maga írja, szülőföldjének, a régi, Körös—Maros-köz ősi városának, Arad káptalanjának és prépostságának történetével. Karácsonyi dolgozata nem maradt ránk, így nem tudjuk összehasonlítani *Tótfalusy*, az akkori elnök nyomtatásban megjelent munkájával. Az elnök naplójának az a megjegyzése, hogy az egész Iskola nagyon csodálkozott, legjobban ő maga azon, hogy Karácsonyival szemben T.-nak adtak elsőseget és Karácsonyi későbbi munkássága arra enged következtetni, hogy az ilyen pályázatok sorsa szerint az előjáróság ezzel akarja jutalmazni a rendkívül tevékeny elnököt, akinek működése új fejezetet jelentett a Magyar Iskola életében. Egyedül rendezte az akkor még 1600 kéziratot tartalmazó kézirattárt és szakokra osztotta a 4200 kötetes könyvtárt.

Az évvégi információban ingéniuma praestansnak találtott. Rajta kívül 79 növendék közül 12 érdemelte ki ezt a judiciumot. Szónoki készségéről ezt a szűkszavú megállapítást olvassuk: sufficiens. Valószínű, hogy beszédhibája (dadogása) volt az ok. Itt is kiemelkedik, hogy előszeretettel foglalkozik egyháztörténelemmel és hogy külső tulajdonságai még csiszolásra szorulnak.

A harmadik évben virágba borul a mult valamennyi ígérete. A mellett, hogy tanulmányainak mindig eminensen megfelelt és előjárói is dicséretesnek találták szorgalmát, nagyarányú irodalmi munkásságot is végez. Mint érdekes ellentétet említjük meg, hogy ezzel szemben Fraknói Vilmos csak közepes eredménnyel végezte teológiai tanulmányait. Harmadéves

A Magyar Iskola 1879/80. évi jegyzőkönyvének címlapja.

Dr. Joannes Karáicsnyi.

Natus in oppido Gyula (comitatus Békésiensis), die 15. Decembris a. 1858. Scholas elementares in oppido natali, gymnasium Magna-Varadinum, cursum theologicum Budapestini veluti stamnis diocesis Magna-Varadinensis l. r. absolvit. Superioris duobus rigorosis examinibus e studio biblico et dogmatico Magna-Varadinum rediens 2. a Julii a. 1882 presbyter ordinatus est. ~~Cooperatore~~ Cooperatorem equit in oppido Békés de-

Részlet az „Album Professorum F. Th.”-ba sajtákező élettrajzából.

korában már akadémiai díjat nyert egyháztörténelmi dolgozatával, az egyetemen azonban egyháztörténelemből csupán a hetedik eminens volt.

Tovább folytatja Arad történetére vonatkozó kutatásait. *Négy fejezet az aradi prépostság történetéből* címen adja be pályázatát, melyet a bírálóbizottság a többieket bármi tekintetben messze túlszárnyalónak, első helyen felterjesztendőnek, nemkülönben a kiadványban való felvételre érdemesnek talál. Az előjáróság magáévá teszi a bírálók döntését és február 20-án neki ítéli a 100 forintot jelentő Fraknoi-díjat. A pályázat mellett időt tud szakítani más munkára is. *Hol feküdt a teleki apátság?* címen olvas fel a Magyar Iskolában. A rideg adatok közlését nem tekintette száraz tudományos feladatnak, hanem szellemesen rámutat a neveléses gyakorlatra, a soha nem létezett apátságok címeinek adományozására. Márciusban megjelenik díjnyertes dolgozatának négy fejezete 88 oldal terjedelemben. Nem tudjuk, mekkora lehetett az egész, de ez a négy fejezet is bámulatos munkáról tanúskodik. Munkája nem merül ki a szorgalmas adatgyűjtésben, hanem gondosan mérlegeli a véleményeket és jönevű történetírók álláspontjával is bátran szembeszáll.

Közben szorgalmasan készül első biblikus szigorlatára. Április 4-én már határnap kitűzését kéri és 9-én le is szigorlatozik, de nem tudni, milyen eredménnyel. Május folyamán kétszer is bírál a Magyar Iskolában, pedig abban az időben ez igen komoly feladatot jelentett, hiszen terjedelmük rendszerint 8—12 lap. Társai között népszerűségnek örvendett. A Magyar Iskola csaknem egyhangúan választotta könyvtárossá, ami abban az időben ritkaságszámba ment.

Az évvégi információ az előzőkhöz hasonló, csak határozottabb. Tehetségét ismét acre-nek találják. Mindössze három ilyen akadt, köztük az egyik Pokorny Emánuel. Egyéniségét és történelemmel való foglalkozását így jellemzi az információ: Praeclarus iuvenis, quamvis in externis moribus et loquendi modo minus politus. *Studiis, praesertim historicis usque ad passionem deditus.*

Utolsó szemináriumi évének foglalkozási körét jórészt az egyetemi pályázat szabta meg. Aradra vonatkozó kutatásait is tovább folytatta és *Az aradi főesperesség és Arad megye határai* című dolgozatával a Fraknoi-díjra pályázott. A bírálóbizottság „kiváló elismerésben és dicséző méltatásban részesítette”, de a díjat nem öneki, hanem Franciscy Lajosnak ítélte. Az első félévben még egy harmadik történelmi témával is foglalkozott. Három gyűlésen olvasta fel Huszár, Gál és Verancsiccsal foglalkozó tanulmányát. 1882 március 27-én, csaknem egyidőben az egyetemi pályázat határidejével,

második szigorlatát is letette. Egyetemi pályázatát tanára, Rapaics Rajmond április 20-án, a kari ülésben így bírálta: „A 178,4 r lapra terjedő dolgozat (a nyugati egyházszakadás főbb okai és története volt a tétel) minden részében lelkiismeretes fáradozásról és alapos tanulmányozásról tanúskodik. A pályázó nem elégedett meg azzal, hogy csupán az írók elbeszélése után induljon, hanem ami munkája kiváló érdeme — amennyire csak módjában állott, mindenütt a kútfőkhöz fordult s tapintatosan választott kitűnő szerzők kalauzolása mellett azokból állította össze kitűzött tárgya történetét. Iránya, bár itt-ott magán viseli az ifjúkor gyöngéit, egészben véve férfias, folyékony és kiválóan magyaros.” E pályázatából készítette doktori értekezését is *Magyarország és a nyugati egyházszakadás* címen, amely *első magyarnyelvű* értekezés volt a hittudományi karon.

Az évvégi információ a legszebb ajánlólevél püspöke számára. Az ismerés és dicséret kiérzik minden sorából. Tehetségét megint acre-nek minősítik, akárcsak Fetser Antalét és Crescens Lajosét. Sok tekintetben kiváló növendék, — olvassuk — akinek szerencsés tehetsége fáradságot nem ismerő szorgalommal párosul, amely még álmát is szívesen megrövidíti, amely igen különböző, de mindig méltó tárgyakra irányul. Mély, tiszta és mindig készséges áhitata, mindenre kész lelke minden dicséretre méltóvá teszi őt.

Ilyen ajánlólevéllel távozott a Szemináriumról és a Magyar Iskolából, amelybe azon a gyűlésen kérte felvételét a már akkor törökül tanuló Karácson Imre, a török-magyar történeti kapcsolatok áldozatos lelkű kutatója, amelyen Karácsonyi János lemondott közmegelegedéssel viselt könyvtárosi tiszttségéről.

KAPTUK A KÖVETKEZŐ LEVELET:

„Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Engedjék meg nekem, hogy egy érdekes esetemet leírjam a Centralista ujság részére életemből.

„Ez is lekipásztorkodás.“

Fiatal káplán koromban történt, mikor akadályt nemigen ismer az ember, a következő eset. Plébánosom azt mondotta (ma már esperes), holnap egy temetés lesz délelőtt 9 órakor. Utána egy beteghez kellene elmenni, de félek, hogy nem fog meggyónni. Sokáig már nem fog élni, hamar befejezi. Nem tudom, nem volna-e jobb magamnak elmenni a beteghez? Bizakodó hangon feleltem, majd megpróbálom meggyóntatni, talán sikerülni fog. Ekkor valami határtalan bizalmat éreztem magamban, ami csak a fiatalság tulajdonsága. Eljött a másnap. Mikor vége volt a temetésnek, rá gondoltam a betegre, ahogy kijöttünk a temetőből és azt mondtam magamban, ennek meg kell gyónni! Mikor közel voltunk a házhoz, melyben a beteg lakott, azt mondtam a fekete ruhába felöltözött gyermekeknek, akik öten voltak (egy vitte a keresztet), hogy jöjjenek be velem a házba, ahol a beteg feküdt. A gyermekek csodálkozó arccal néztek reám, nem értették a dolgot. Előre küldöttem a keresztvivő gyermeket a szobába, ahol középen megállt az öt fekete ruhás ministránsiú. Odaléptem az ágyhoz és azt mondtam köszönés után:

— Látja ezeket a gyermekeket itt?

— Igen — felelte a beteg.

Tovább kérdeztem, akar-e tisztességesen meggyónni vagy nem? Mert ha nem, akkor most egyenesen kivisszük a temetőbe és így, ahogy van, eltemetjük. Magáért jöttek ide ezek a gyerekek.

— Akarok — felelte remegő hangon a megrémült beteg és a legkészségesebben elvégezte szentgyónását.

Ma is mosolyogva emlegetik ezt az esetet a plébánián, ha a régi időkről beszélgetünk. Mivel eléggé kuriózum, ezért gondoltam, leírom az esetet. Bizony, a fiatalság önbizalma, bátorsága még a természetfeletti dolgok körül is határtalan ...“

S ÉN MAJD HOVÁ JUTOK?

Nyolcvan halott.
Az ember-erdőn nyolcvan dőlt fatörzs.
Közöttük este halkán ballagok.

*

Kik voltatok?
Mondjátok, holtak, mit csináltatok,
míg itt a földön lábbal jártatok?
És szól a sírból nyolcszor tíz halott:
Mi voltunk egyszer kicsinyek s nagyok:
csecsemő, munkás, mérnök, földműves,
ügyvéd és úr és szolga és hites
asszony — családunk szentelt tűzhelyén,
vétkes leány és dőzsölő legény
és lilium az Isten mezején.
És rohantunk.
Perceket, órát, hosszú életet,
víg napokat és könnyes éjeket
dobtunk a titkos végtelen felé.
Aadtunk és kaptunk kardcsapásokat;
mi gyűlöltünk és szerettünk sokat;
Teremténk roppant tévedéseket
és ostromoltunk poklot és eget...
És most ti nyolcvan megholt emberek
— míg testetek a földben szendereg —
mi van véletek?
A kárhozat lett egyikünk hazája
és a mennyország másikunk hona,
és nagysokunknak lelkébe bánatot szánt
a szenvedések lángos ostora...

*

Nyolcvan embert temettem el ez évben.
Nyolcvan lélek száguld a végtelenben
és várja vissza elhagyott felét.
Egy utat nézek szívszorongva én is:
tulajdon lelkemét.

Pakocs Károly

DUDÁS MIKLÓS PÜSPÖK ÚRNAK

a Keleti Napunkon mondott ünnepi beszédéből:

„...Az isteni Gondviselés az egyháztörténelem folyamán, ahol a legkilátástalanabb volt a helyzet, ahol a veszély a legnagyobbá nőtt, ahol a fenyegető ár a legmagasabbra dagadt, mindig gondoskodott valami új tényezőről, amely a veszéllyel szembeállva az Egyháznak sok dicsőséget szerzett. Ha ilyen mélységesen szomorú ma az Egyház helyzete, és kezéből kisodort minden eszközt a történelem, akkor lássuk meg ebben az Úr akaratát, hogy nekünk, magyarországi katolikusoknak, *ezt a frontot át kell vennünk*. Bennünket valósággal praedestinál a történelem, hogy ennek a munkának nemcsak örökösei, hanem vezetői legyünk. Hiszen magunk is keleti nép vagyunk. Nyugat és Kelet határmezsgyéjén éltünk évszázadokon át. Történelmi hivatásunk volt Nyugat kultúráját védelmezni a Keletről jövő veszélyekkel szemben.

Most nekünk nem védenünk kell Kelettől Nyugatot, hanem ki kell nyujtani Kelet felé kezünket, ki kell tárnunk Kelet titokzatos százezeres tömege felé szívünket, hogy mi adjuk vissza Keletet Krisztusnak, az Ő egy, igaz katolikus Egyházának.

NAGY ÖRÖMMEL

küldtük meg a hűségesebb centralista előfizetőknek ezévi kiadványunkat. Mint a folyóiratok és napilapok hirdetéseiből megismertetéseiből látható — mindenütt felismerték és helyesnek találták célunkat; az egész katolikus világ, különösen pedig a magyar ifjúság előtt rámutatni Tihamér püspök alakjára. A huszadik század sok jelszava és földi vágya között ide-oda hanyódo ember számára példakép ő. A szerény, dolgozó, Isten szeretetében égő keresztény élet diadalmas erejét hirdeti; de erőt is ad az önmagát apostoli munkában és állandó önfegyelmében áldozatul felajánló Krisztus-követésre.

Nemzedékek könyve ez az életrajz. Az a nemzedék, mely együtt növekedett fel Tihamér püspökkel, az mondta el, hogy mit látott meg annak életében. Annak a nemzedéknek mondták el mindezt a kortársak, amelyek Tihamér püspök példáján és írásain nevelődött gerinces ifjúsággá.

Köszönjük mindazoknak, akik szóban vagy írásban elmondották megfigyeléseiket nekünk, hogy készséges és szeretetből fakadt közlésekkel lehetővé tették számunkra csokorba kötni Tihamér püspök erényeit és tudományát.

De még egy kérdésünk is volna, ez azonban már minden mélyen tisztelt Előfizetőinkhez szól: Tegyétek lehetővé, hogy mindazok, akiknek lelki gondozása rajtuk áll, megismerjék ezt a szép életet, melynek az anyagbőség mellett is csak nagyon kevés kincséről tud beszélni szerény munkánk, mely ebben a terjedelemben és ilyen olcsó áron sok anyagi áldozatot kíván az Iskolától.

Pázmány Péter esztergomi bíborosérsek alapította egyetem nyomdájának köszönjük, hogy könyvünk szeretetteljes gondoskodással és ízléses köntösben jelent meg. Katolikus és nemzeti szempontból értékes hivatásának felel meg, amikor világhírű egyetemi tanárának életrajzát a „Könyvbarátok könyvei” közé való besorozásával olyan helyekre is eljuttatja, amelyek a melegszívű hitszónokot — noha szívesen hallgatják, de — még nem vallják pástoroknak.

A MEI elnökének végül nyilvánosan kell megköszönnie az Iskola minden tagjának azt a rendkívüli lelkesedést, áldozatkészséget és mintaszerű együttes munkát, mellyel a két évig tartó — és mind az imára, mind az adatgyűjtésre, mind a feldolgozásra kiterjedő — előkészítést végezte.

Ebben az imában és munkában bízunk, mikor kiadványunk nyomán az Úr Jézus elszánt követőinek gyarapodását és erősödését kérjük és reméljük.

VÁLTOZÁSOK MUNKAKÖRBE ÉS CIMBEN

melyeket eddig még nem közöltünk.

DR. BÁRÓ ALTORJAI APOR VILMOS GYÖRI PÜSPÖK

Nagy volt a győri centralisták öröme, melyben osztozott az egész seminárium is, mikor január 23-án XII. Pius pápa dr. báró Altorjai Apor Vilmos gyulai apátplébánost győri püspökké nevezte ki. Az új főpásztort február 24-én szentelte fel a gyulai templomban dr. Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás úr öminenciája dr. Czapik Gyula veszprémi és dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök úr segédletével. Március 1-én vonult be székvárosába s a következő napon volt az intronizáció. 22 évi plébánosi működés után lett püspökké. Jelmondata: *Crux firmat mitem, mitigat fortem.* Adja a jó Isten, hogy sokáig tarthassa magásra ezt a csodálatos erejű keresztet.

CIMVÁLTOZÁSOK:

Egri főegyházmegye.

Nagy Jánost Kiskanáról Mezőtárkányba helyezték.

Esztergomi főegyházmegye.

Artner Edgár dr. egyet. c. rk. t. lakást változtatott, új címe: Budapest, Lepke-u. 40.

Boroska István dr., a Notre Dame de Sion lelkésze, Budapest.

Hohman Antal, káplán, Budapest, I., Káplár-u. 3.

Major István dr. plébános, Győr.

Meszlényi Mihály plébános, Budapest—Rákoshegy.

Mihályi Tamás plébános, Budapest, XI., Fehérvári-út 88/a.

Sima János ny. lelkész, Budapest, XII., Farkasvölgyi-u. 12.

Győri egyházmegye.

Tamási József, spirituális, Győr.

Boros József, káplán, Győr, Újváros.

Cseh Sándor dr., püspöki levéltáros, Győr, Püspökvár.

Hajdúdorogi egyházmegye.

Antalóczy Kornél kancellár-kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő, Nyíregyháza, Bethlen-u. 5.

Simon Sándor abs. theol., Budapest, IX., Üllői-út 101.

Kassai egyházmegye.

Stumpf György, plébános, Szepsi (Abaúj megye).

Korcsmáros István dr., plébános, Boldogkőváralja.

Füg Béla, káplán, Sátoraljaújhely.
Bacsúr Sándor, hitoktató, Sárospatak.

Pécsi egyházmegye.

Vesztergombi József dr., hitoktató, Bonyhád.

Farkas József dr., irodaigazgató, Pécs.

Kadosa Lajos, plébános, Koppányszántó.

Pulay János plébános, Battonyán.

Szatmári egyházmegye.

Bársony József, adminisztrátor, Aknaszlatina.

Székesfehérvári egyházmegye.

Gáger József plébános, Pilisvörösvár.

Holeksy Ágoston c. kanonok, tanfelügyelő lett, Bakonysárkány.

Lisznyai Ferenc adminisztrátor, Üröm.

Molnár Gyula dr. püspöki tanácsos, Székesfehérvár.

Ohmüller Márton pápai kamarás, Székesfehérvár.

Potyondy Imre protonotárius kanonok, Székesfehérvár.

Simay Kálmán kooperátor, Ráckeve.

Vida Károly curatus, Pomáz, Margit-liget.

Szombathelyi egyházmegye.

Dr. Horváth István plébános, Kéneri, Vas megye.

Dr. Pápai János teológiai tanár,
lelki igazgatói tisztsége alól felmen-
tést kapott.

Tanay Ferenc esperes, Alsóság.

Dr. Werner Alajos mint zeneművé-
szeti főiskolai tanár, átvette Koudela
Géza tanszékét.

Veszprémi egyházmegye.

Dr. Burkus Pál káplán, Kaposvár.
Dörnyey Imre káplán, Iharos.

Földi Elemér káplán, Somlósőllős.

Kovács Jenő káplán, Somogyvár.

Dr. Mészáros Béla, Homokkomá-
rom.

Schweitzer József kórházi lelkész,
Nagykanizsa.

Váci egyházmegye.

Mihalecz János dr. szentesi plébá-
nos nevét „Maros“-ra változtatta.

HALOTTAINK

Oswald József c. kanonok, ny. fő-
tanfelügyelő, Kalocsa.

Persely Péter püspöki titkár, Kassa.

Huszár Mihály apátplébános, kép-
viselő, Sárovar.

„CISZ”

Dr. Ijjas József I. 8. Dr. Percz Antal VI. 14.
Gernát János IX. 1.

KITÜNTETÉS

Dr. Simon György p. prel. kanonok c. apát protonotárius lett.

A M. E. I. 1941—42. évi tisztikara május 3-tól. Elnök: Szepesdi Ervin V. é.,
esztergomi. Titkár: Gaál Sándor IV. é., veszprémi. Főjegyző: Csatlós Ferenc III. é.,
esztergomi. Pénztáros: Baumgartner Oros O. S. B. IV. é. Könyvtáros: Rózsahegyi
György III. é., kalocsai. Gyakorló-szakosztály vezetője: Bálint József II. é., váci.
Aljegyző: Pataky Kornél II. é., csanádi. Levéltáros: Bezák Miklós I. é., esztergomi.

Lapzártakor értesültünk az **egyetemi pályázatok** eredményeiről: *Sereghy László*
V. é. és *Baumgartner Oros O. S. B. IV. é.* „Szent Pál leveleinek szövege a Chester—
Beatty-féle P 46 papiruszban” című biblikus dolgozataikkal (160—160 P); — *Szalay*
Miklós V. é. „Jogos háború és igazságos béke” című morális dolgozatával (160 P); —
Pordán László III. é. „XI. Pius nevelési enciklikája és a legújabbkori nevelési irány-
zatok” című lelkipáspasztorkodástani dolgozatával (160 P); — *Kubinyi György V. é.*
„A magyarországi római katolikus egyházközségek jogi természete” című egyházi jogi
dolgozatával a jogi karon (200 P); — *Forró Sándor II. é.* „Az aevum-fogalom filozófia-
történeti és tárgyi jelentősége” című bölcséleti dolgozatával a bölcsész karon (84 P).

CENTRALISTÁK ÚJ KÖNYVEI,

melyekről mindig örömmel számolunk be, ha a mélyen tisztelt szerzők egy-egy példányt lapunkhoz beküldenek.

Dr. Almásy József: Katolikus írók új magyar Kalauza. Ardói kiadás. Budapest.

Az Almásy vicerektor úr szerkesztésében megjelent nagyszabású munka tanulmányainak szerzői — kiváló magyar hittudósok és bölcselek — arra vállalkoztak, hogy az eszmék és eszmények mai forgatagában határozott eligazítást nyújtsanak a magyar katolikus társadalomnak. Vállvetve, együttes erővel fogtak ahhoz a munkához, amit háromszáz esztendővel ezelőtt Pázmány végzett Kalauzával. A kötet tanulmányainak szerzői közül centralista: Almásy József, Erdey Ferenc, Ibrányi Ferenc, Ijjas József, Marczell Mihály, Nyéki (Klemm) Kálmán, Péterffy Gedeon, Tiefenthaler József, Werner Alajos.

Bacsóka Béla: Az időszakos „birth-controll“ erkölcsi megítélése. Budapest, 1941.

Mélyen életbevágó, mély elméleti ismeretet, tisztánlátó erkölcsi megfontoltságot és tapasztalati megfigyelést igénylő kérdést tárgyal Bacsóka Béla disszertációja. Az időszakos megtartóztatást először mint élettani kérdést (Ogino—Knaus—Smulders-elmélet!), majd mint erkölcstudományi problémát ismerteti. Könyve második felében pedig a tárgyra vonatkozó két állásfoglalást állítja szembe egymással, s levonja a végső gyakorlati következtetéseket.

Csoba János: A bűn súlyosságának kérdése a keleti szentatyáknál. Budapest, 1941.

Mi a bűn? Milyen a bűn? Egyformák-e vagy különbözők? S ha igen, miben áll és mi okozza ezeket a fokozati különbségeket? Ezek azok a kérdések, melyekre feleletet akar adni ez a Pázmány Egyetem Erkölcstudományi Szemináriumának kiadványai között megjelent doktori értekezés. Az alapelveket Szent Tamás alapján tárgyalja s viszonylagos összehasonlítást ad az eddig még nem eléggé ismert keleti patrisztikával. Nem hanyagolja el a gyakorlati élet szempontjait sem, s ahol mód kínálkozik rá, utal a kérdés gyakorlati fontosságára is.

Dr. Ervin Gábor: Krisztusi nagykorúság. Korda kiadása. Budapest, 1941.

A termékeny aszkétikus író új könyvét a bérmlás szentségéről írta; a bérmlásról, melynek éppen a mai időkben olyan nagy jelentősége van a lélek életében, s amelyről mégis oly keveset tudnak és hallanak az emberek. Kifejti, hogy mi tulajdonképpen a bérmlás, s a Szentlélek hét ajándéka alapján megmagyarázza hatásait. Bérmlkozóknak és megbérmlákozottnak igen hasznos lelki olvasmány.

Faber Frigyes Vilmos—M. E. I.: Mindent Jézusért. Szent István-Társulat kiadása. Budapest, 1941.

A nagy aszkétikus író célja az, hogy a hívekkel megkedveltesse a vallás gyakorlását. Könyvét főleg a világi hívőknek írta, olyan embereknek, akik a világban élnek, ott akarnak jók lenni, s a mindennapi életben akarják megszentelni magukat. Ezért nem is ajánl olyan áldozatokat, melyek meghaladnák erőiket, hanem olyan ájtatossági gyakorlatokat, melyek kedvesek és vonzóak, s amelyek alkalmasak a keresztény szeretet és buzgóság felszítására. — A könyv első kiadása 1835-ben jelent meg. Csakhamar számos nyelvre lefordították. Magyar nyelven első ízben Bodnár Zsigmond adta ki 1863-ban. A mostani kiadás Iskolánk fordításában jelent meg.

Hegy László: Az egyházi ének kezdetei.

Liturgia-történeti tanulmány, mely az ősegyház zenéjének képét rajzolja meg a korabeli írók és egyházatyák nyilatkozatai alapján. Időbeli határa a konstantini edictum (313). Ismerteti az evangéliumok, apostoli iratok utalásait, az apostoli zsinat jelentőségét és evvel kapcsolatban az újabb keleti hatások elméletét. Megmutatja: hogy vélekedett az első három század általában a zenéről, hogy ítélték meg az egyházi írók a zsidó, pogány világi és pogány istentiszteleti zenét, idézi a keresztény magánélet és istentisztelet énekére vonatkozó nyilatkozatokat. Foglalkozik a dallamátvétel, hangszerhasználat, énekemlékek kérdésével és az újabb kutatások nyomán megrajzolja a római, bizánci, szír, örmény, kopt és etióp egyházi zene megindulását.

Dr. Hetényi Gyula: Krisztus világossága. Szent István-Társulat kiadása. Budapest, 1940.

Modern aszkétika a világi hívek számára. Aszkétika, mely életté, gyakorlatná olvasztja a szabályokat, s az elvont igazságokat közel hozza az ember szívéhez és értelméhez. Alapgondolata: Krisztus az emberek világossága, különösen a mai tévelygő emberiségé, mely annyira rászorul az örök Világosság útmutatására. Hogyan ismerhetem fel ezt a csalatkozhatatlan eligazítást, s mit tegyek, ha megértettem? Hogyan küzdjem le az elem meredő akadályokat, honnan merítsek erőt a kitartáshoz, kedvet a küzdelemhez? — Erre ad feleletet ez a művészi kifejezőképességgel s nagy lélekismerettel megírt könyv.

Horváth Miklós—Reök Iván: Isten papok, orvosok. Korda kiadása. Budapest, 1940.

A papi és az orvosi hivatás régen egy úton haladt, míg ma, a tudományok és világképek differenciálódása idején talán a pap és az orvos sodródott a legmesszebbre egymástól. Az orvos a test szolgálatába temetkezik, s nem érdekli más, csak a természettudomány százsorosan ellenőrzött eredményei. A pap pedig mintha túlságosan érzéketlen volna az újkor vívmányai, a modern természettudomány meglátásai iránt. Ezen a természetellenes megosztottságon akar segíteni a pap- és orvosszerző, mikor rámutatnak arra, hogy a tudomány és a vallás közt nincs igazi, mély, áthidalhatatlan ellentét. Az értelem és a hit nem ellenségek, hanem testvérek. Az orvosnak, ha igazán gyógyítani akar, számolnia kell az Istennel, a lélekkel, az örök igazságokkal. Viszont jobban megértjük az Isten gondolatait, ha értő szemmel hajlunk a természettudomány nagy eredményei fölé.

Kacziba József: Az áldoztatás liturgiája történeti és lelkipásztori megvilágításban. Budapest, 1940.

A szerző azt tűzte ki doktori értekezése céljául, hogy liturgiátörténeti és lelkipásztori kommentárt adjon a Rituale Romanum „Ordo administrandi sacrum communionem” című caputjához. Kifejti a ma meglévő szokások eredetét és fejlődését, ismerteti azokat a szertartásokat, melyeknek ma már csak az emlékéét őrzi a szertartáskönyv. Végül ismerteti azokat a szertartásokat is, melyeknek ma már semmi nyoma sincs a rubrikákban, de valamikor hozzátartoztak az áldoztatás liturgiájához.

Kögl J. Szeverin O. S. B.: Mosonmegyei német kéziratok énekeskönyvek. Budapest, 1941.

Kögl J. Szeverin doktori értekezése a Schwartz Elemér által szerkesztett Német néprajztanulmányok negyedik köteteként jelent meg. Sztachovics Remig bencés tanárnak, a magyarországi német néprajz egyik legnagyobb úttörőjének a pannonhalmi főkönyvtárban őrzött hagyatéka s több régi mosonmegyei német kézirat alapján összegyűjti, jegyzékbe foglalja Moson megye veszni induló népköltési emlékeit, főleg vallásos verseit s ismerteti a hozzájuk fűződő kérdéseket.

Dr. Ligeti József: Ünnepi és alkalmi prédikációk. Kapisztrán Nyomda. Vác.

Ligeti József a nagyszerű Leventepredikációk után új prédikációs kötettel gazdagította lelképásztori irodalmunkat. Ma, amikor igen sok szentbeszédben elsikkad az ünnepnapok vallásos hangulata s az ünnepek dogmatikai jelentősége, s a sok sallang alatt igen gyakran eltűnik a lényeg: az Evangélium, — Ligeti azt az egyedül helyes elvet vallja és alkalmazza, hogy nekünk nem emberi bölcseséget, hanem az Evangéliumot kell prédikálnunk.

Mester István: A világi jog hatályossága az egyházi jog területén. Budapest, 1941.

A természetjog szempontjából vizsgált tételes emberi jog szükségszerűen hiányokat mutat. Így van ez az egyházi jognál is. A dekretális jog ezeknek a hiányoknak a kitöltésére a római jogot választotta ki, azaz megbízta kiegészítő jogforrás feladatával. A Codex — mai időknek megfelelően — a hely szerint illetékes, modern nemzeti jogokat biz meg ezzel a kiegészítő szereppel, de már nem általános jelleggel, hanem csak ott, ahol a Codex azt kifejezetten említi. A szerzőnek világos fogalmazásában és szabatos okfejtésében ez a nagyjelentőségű tétel részleteiben is egyszerűen érthetővé válik.

Miklós Béla: Az angyalhierarchiák. Budapest, 1941.

Nem korszerűtlen és fölösleges dolog-e ma az angyali hierarchiáról írni? — kérdezi könyve előszavában a szerző. Meg is adja a feleletet: nem. A szellem világában nem beszélhetünk korszerűtlenségről. Az igazság mindig aktuális. Igaz, akadnak, akik fölöslegesnek, reménytelennek mondanak itt minden munkát. Miklós Béla mégis vállalkozott a kérdés kimerítő végigtárgyalására s amikor ezt teszi, Nagy Szent Gergely, Szent Tamás és a többi nagyok nyomában jár. Nagy történeti anyag állott a szerző előtt, hiszen végig kellett kísérnie a hierarchia-tan fejlődését az elindulástól kezdve egészen a legújabb időkig. Dolgozata mégsem történeti áttekintés csupán, hanem rendszerbe igyekszik foglalni mindazt, amit az angyalhierarchiáról tudhatunk; mindennek megkeresi a kinyilatkoztatás forrásaival való kapcsolatát nem mulasztva el az emberi ész elveivel való szembesítést sem.

Miklós István: Az istenség mint az ember rokona az óségi személynevekben. Budapest, 1941.

A dolgozat leginkább az istenség atya-mivoltával foglalkozik s megállapítja, hogy az istenség atya-neve a legősibb történeti kor óta ismeretes. Tekintettel arra a tényre, hogy a személynevek nemzedékről-nemzedékre változatlan formában származnak át, az atyaistenség fogalma az ősvallás egyik jellegzetes hittétele. A többi rokonságot kifejező istenségnevet (anya, testvér, nagybátya stb.) az atya-név analógiájára szerkesztették.

Németh László: Regnum Marianum állameszme a magyar katolikus megújulás korában. Budapest, 1941.

A szentágostoni Civitas Dei-nek középkorban megvalósult eszményi államát éleszti újjá a katolikus magyar nemzeti génusz a történelem ihlető hatása alatt a tárgyalt kor igényeinek megfelelően a barokk Regnum Marianumban. E gondolat kifejlődéséről tárgyal a dolgozat első része. Ismerteti az Egyház szerte új színekkel gazdagodott barokk Mária-kultuszt, a magyar máriás történelem, a protestantizmus és a török uralom befolyását a Regnum Marianum kialakulását illetőleg. A második rész a Regnum Marianum megvalósulásáról számol be. Jogi szempontot domborít ki és így mutatja be a király, a rendek és a nép máriás életét Mária országában.

Oloísson Placid O. S. B.: Gróf Széchenyi Ferenc irodalompartolása. Pannonhalma, 1940.

A 19. század első felében a magyar irodalom léte jórészt az udvari pártfogástól és a főúri mecénások irodalompartolásától függött. A kor legbőkezűbb és legönzettelenebb mecénása a „legnagyobb magyar” édesapja: gróf Széchenyi Ferenc volt. Az ő irodalompartolását, a korabeli magyar írókkal (Kónyi János, Révay Miklós, Pálóczi Horváth Adám, Kazinczy Ferenc, Kis János, Csokonai Vitéz Mihály), több magyar tudóssal, s a bécsi romantikus körrel való kapcsolatait vizsgálja ez a doktori értekezés, — a Nemzeti Múzeum kezelésében lévő Széchenyi családi levéltár Széchenyi Ferenchez címzett közel háromezernyi felbecsülhetetlen értékű levele és egyéb kiadatlan irások alapján.

Dr. Péterffy Gedeon: Ifjúságunk és az Egyház. Budapest, 1941.

Talán egy korszak sem vetette fel olyan élesen és mélyrehatóan az ifjúság és az Egyház találkozásának problémáját, mint éppen a mai, midőn hatalmas áramlatok az ifjúság jelszavával és lendületével törnek előre. Találkozik-e az Egyház és az ifjúság, megnyílik-e a mai nemzedék számára is az Egyház kapuja, megbékélhet-e a korszellem az örök igazságokkal? A hit biztat, hogy ez a találkozás nem lehetetlen kívánság vagy megoldhatatlan feladat, hiszen a kettő egymásnak van rendelve. S nem is a lehetőség kérdése a legnagyobb probléma, hanem a mód, az utak megtalálása nehéz. Ezeket a módokat keresi s ezekre az utakra mutat rá Péterffy Gedeon új könyve.

Rojkovich István: Az emberi történelem a próféták szemében. Budapest, 1941.

E doktori értekezés az ószövetségi teológia egyik alapvető tanításába vezet be: minden emberi történelem mögött, mint tervező és végrehajtó ott áll a teremtő, gondviselő, bölcs, célt kiszabó és célhoz lendítő isteni mindenhatóság. A célkiszabás és végrehajtás mindig és következetesen etikai elvek alapján történik. Ezt a tanítást mutatja be a szerző a választott nép történetében éppúgy, mint a világ nemzetjeinek az ószövetségben megrajzolt életében. A prófétai szemlélet alapján megrajzolja az Isten terveinek szövevényes útját, de bemutatja azt a csodás összhangot is, mellyel ezek a látszólag kuszált erővonalak az Isten kezében kitervelt cél elérésére vezetnek.

Dr. Trikál József: Az élet újjáteremtése. Szalézi Művek kiadása. Rákospalota.

Sokan meglátták már a mai zavaros kor nagy problémáit, sokan ajánlottak megoldásokat, javasoltak orvosságot a kor bajaira. A szellemi kultúra és a lelki élet szempontjából azonban Trikál professzor úr közelíti meg először ezeket a gyötrő kérdéseket. A kor sivár, az élet kegyetlen és kuszált; újjá kell teremteni, harc és gyűlölet helyett meg kell tölteni szeretettel s helyre kell állítani az ész, erkölcs s szabadság erősen megingott tekintélyét.

Zakar András: A szenvedés értéke és a megtestesülés titka. Budapest, 1941.

Az értékelmélet főbb tanításait igyekszik a szerző Duns Scotus voluntarizmusával egybehangolni. Ezen az alapon megmutatja Scotus teológiai véleményének elveit: Krisztus a legértékesebb teremtmény, ezért független a bűntől. Ha pedig ez a Krisztus a Teremtő Isten első (logikailag!) gondolatában már szenvedő Istenember, — amit a szerző igazolhatónak lát — akkor az emberi szenvedések is örök értékűek épp azért, mert bekapcsolhatnak bennünket az Istenember szeretetből fakadt önfelajánló áldozatába.

LEGUJABB HERDER-KÖNYVEK:

MATTHIAS JOSEPH SCHEEBEN: GESAMMELTE SCHRIFTEN.

Kötve 16.80 RM.

A félévszázada elhallgatott nagy kölni hittudós egész élete művének összefogott, impozáns egységével emeli fel újra hangját. A világháború óta folyton erősödő érdeklődés tapasztalható tanítása után; ez most munkái összegyűjtött kiadásával a legteljesebb mértékben kielégítésre talál.

Mi a Scheeben-érdeklődés titka? A mai ember a fél-utak és következetlenségek langyosságából — ha nagy veszteségekkel is — végre kivergődött; tanult és lelkenek igénye lett a százszázalékosság mindenben, — Istennel szemben is. S ezt találja meg Scheeben írásaiban. A gyökeresen keresztényit, az igazságnak és életnek olyan bőségét, amely hitvilágunkat elválasztja mindentől, ami csak „e világból való”.

A 8 kötetre tervezett sorozatból már kezünkhöz jutott a *Die Mysterien des Christentums*. Mit mondjunk róla? Aki olvasta, dadogásnak fog minősíteni minden további szót, aki pedig még nem vette kezébe, ügysem alkothat fogalmat róla. Alljon csak ennyi itten: Külsőleg a lehető legizlésebb kiállítás és ami különösen dicséretére válik a kiadásnak — nem a másoktól átdolgozott, hanem egy eddig kiadatlan, javított, de autentikus Scheeben-szöveg.

A SOROZAT TERVE:

1. Natur und Gnade. — Die Herrlichkeiten der Göttlichen Gnade.
2. Die Mysterien des Christentums.
3. Theologische Erkenntnislehre.
4. Gotteslehre oder die Theologie im engeren Sinne.
5. Von Gott... — Die Sünde...
6. Die Erlösung...
7. Die Verwirklichung des von Christus verdienten Heiles...
8. Gesammelte Aufsätze.

EDMUND KALT: WERKBUCH DER BIBEL.

Erster Band. Das Alte Testament. 516 o.

Füzve 9.80, kötve 11.80 RM.

Azok a nehézségek és látszólagos ellentmondások, amelyeket a múlt század végén és századunk elején a tudományok nagy fejlődésétől elkábultak a Szentírásban felfedezni véltek, mind megoldódnak a hívő szentírástudomány kutatásai nyomán. A tudomány egész területét felölelő nagy munkával igazolják a mai művelt ember előtt a Szentírás igazságát, értékét és eseményeinek hitelességét. Kalt művében ezen az úton halad. De nemcsak tudományosan igazol, hanem nagyszerű irányítást is ad arra, hogy az ószövetség eseményeit miként kell beállítani és feldolgozni, hogy mindenkit közelről érintő, mindenki számára komoly tanulságot jelentő valóságok legyenek. Olvasói mind az igehirdetés, mind az iskolai tanítás számára értékes szempontokat találnak benne.

DER BILDERKREIS

címmel igen használható könyvsorozatot ad ki a Herder. Neves írók állítják össze egyes hitigazságok népi és művészi vonatkozásait, melyek újszerű elmélkedési anyagot adnak. A 25 művészi felvétel, mely a szövegrészt követi, valóban történelmi képeskönyvvé teszi ezeket a „művész-katekizmusokat”.

Legújabban megjelent kötetek:

10. Hilde Herrmann, Marienleben.
 11. Ludwig A. Winterswyl, Auferstehung.
 12. Hilde Herrmann, Jünger und Apostel.
- Ára kötetenként (8) kötve 1.25 RM.

Külföldre az árak 25%-kal olcsóbbak!

A Herder-cég a Centralista előfizetőinek készségesen megküldi költségmentesen kiadványait ismertető időszakos lapját, a „Büchertisch”-t.

HERDER, FREIBURG IM BREISGAU.

PIVÁRCSI FÜLÖP

aranyéremmel kitüntetve.
BUDAPEST, IV., VERES PÁLNÉ-U. 30.

Az összes
papi ruhák
készítője.

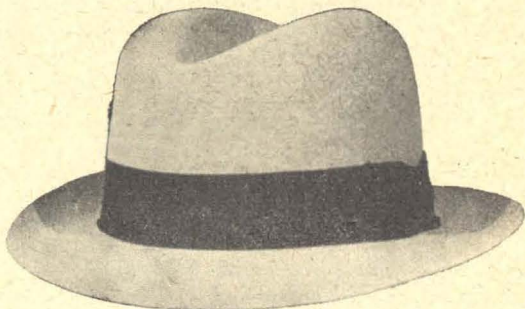
P A P I
SZABÓ

A Központi
Papnövelde
szállítója.

WACHA JÁNOS

kalaposmester
IV., Múzeum-körút 43.

Alapítási év: 1845.

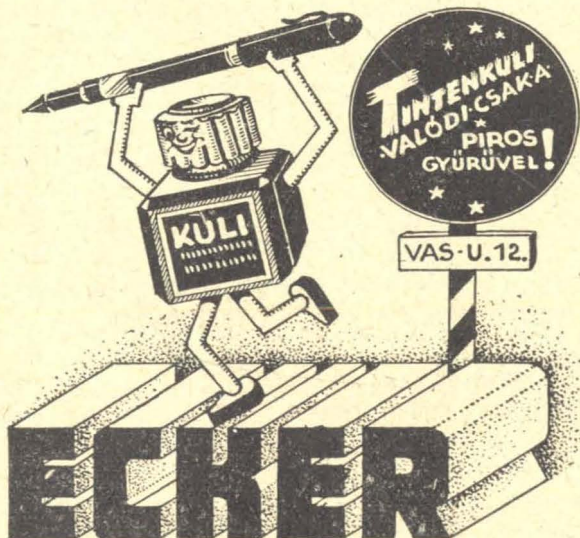

Az egyházi körök
kedvelt bevásárló helye.

◆
Ernyő, kesztyű, nadrág-
tartó nagy választékban.

Vásárlásainál hivatkozzék a

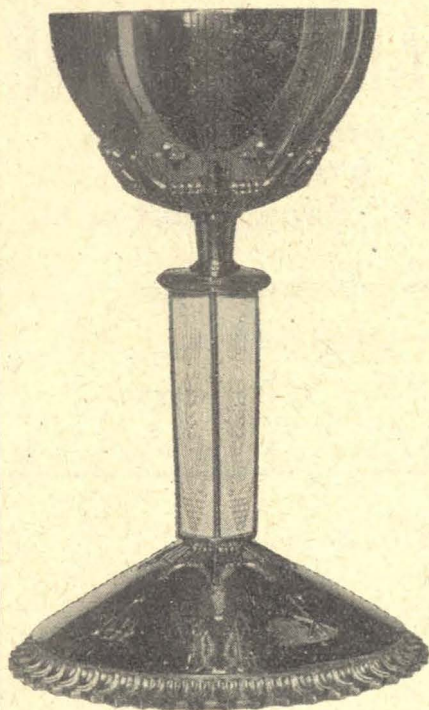
CENTRALISTA
hirdetéseire.

Mindenféle márkás

arany
töltőtoll
raktáron.

Négyszínű iron
Takarékiron
Nyomóiron

Miseruhák, kelyhek, szobrok,
zászlók, cingulusok stb.
legelőnyösebb beszerzési forrása

**OBERBAUER A.
UTÓDA**

Magyarország legrégebb
templomberendező és
zászlókészítő vállalata

Budapest, IV., Váci-utca 41.
Alapítási év: 1863. Telefon: 18-33-44.

NESZVEDA ANTAL

viaszgyertyaöntőde
MÁRIABESNYŐ (PEST M.)

1890—1940.

állami ezüst- és aranyéremmel kitüntetve.

Magyarország elismert — 50 éves —
cége templomi viaszgyertyák
készítésében.

Kívánságra árlapot szívesen küldök.

Cégtulajdonos: özv. Neszveda Antalné.

Kelyhek,

cibóriumok,

szentségtartók,

egyházi szobrok

művészi kivitelben

Weisz Frigyes

kegytárgyüzletében

IV., Ferenciek-tere 3-4.

Reverendát,
cimádát
olcsón jót készít

Nádor József

polgári és papi szabó.

Arany- és ezüstéremmel kitüntetve.

BUDAPEST,

VIII., József-körút 13. I. 16.

Keleti-pályaudvarhoz közel.

Központi Papnevelő Intézet szállítója.

Vidékre is szállít.

FARKAS TIBOR

papírkereskedő

BUDAPEST,
IV., Kecskeméti-u. 8.

levélpapír,

töltőtoll,

névjegy

ajándéktárgyak

Baross Szövetség,

Kat. Összetartás,

Piarista Diákszövetség tagja.

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

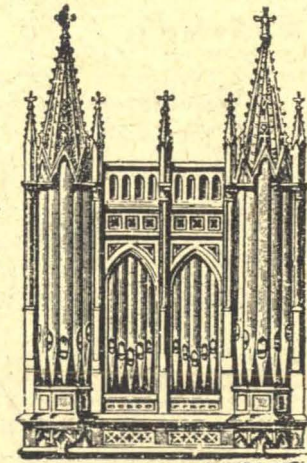
ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR R. T.

PÉCS.

ORGONÁK

elsőrangú kivitelben, bármely rendszerben.

Új homlokzatsípek, átépítések, javítások, hangolások, évi karbantartások a legjobb kivitelben, a legjutányosabb árak mellett. Az egri, kálcsai, kassai, győri és pécsi székesegyházak és a szegedi Fogadalmi székesegyház világhírű nagy orgonájának készítője.

Villamos fűjtatóberendezések.

KITŰNŐ HANGÚ HARMÓNiumOK.

ADLER írógépek.

Képvisellete:

Vass János

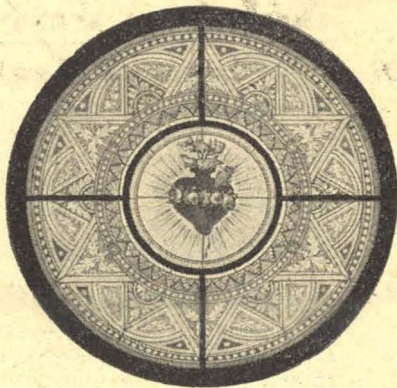
BUDAPEST,
IV., Irányi-utca 4.

Telefon: 183-628.

ámogassa

Hirdetőinket!

PALKA JÓZSEF

Magyarország aranykoszorús mesterének
üvegfestészeti műterme

B u d a p e s t, VIII., Baross-utca 59.

TELEFON: 1—302—28.

Alapítva: 1894.

K É S Z I T: stílszerű színes és festett templomablakokat, ólomba
foglalt díszüvegezést, üvegmozaikot.

— Költségvetés díjtalan, javításokat is vállalok. —

Rómában, Milánóban és Párizsban (Grand Prix) kitüntetve.

A KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

két nagyjelentőségű újdonsága

VAJTHÓ LÁSZLÓ:

HALHATATLAN MAGYAR IRODALOM

Páratlanul eleven és szellemes előadásban
tárja föl irodalmunk örök értékű mozzanatait.

BÁRCZI GÉZA:

MAGYAR SZÓFEJTŐ SZÓTÁR

A művelt magyarság nél-
külözhetetlen tájékoztatója.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST, VIII, MÚZEUM-KÖRÚT 6.

Néhány értékes újdonság:

Dr. Ervin Gábor: **Krisztusi nagykorúság.**

Hittanárok, papok számára tizenhét teljesen kidolgozott szentbeszédet nyújt, akár bérnálosi előkészítés, akár sorozatos konferenciák vagy lelki gyakorlatok céljaira.

Bérmálkozóknak ideális ajándék. Feltárja előttük a szentségi élet kegyelmeit, bevezet a szertartások titokzatos értelmébe, az életre alapvető útbaigazítást ad.
Ára 2.80 P, kötve 4.50 P.

Noll püspök: **Győződjünk meg az igazságról!**

Hitvédelmi párbeszéd. Kérdés és felelet alakjában megtanít az öszszes katolikus hitigazságra. Élvezetes munka. Különösen áttérők számára nagy érték, de minden művelt katolikus kezébe is haszonnal adhatjuk. Az Amerikában 1 millió példányban közkézen forgó könyvet gróf **Wenckheim Frigyes** jáki apát fordította magyarra.
Ára 3.80 P, kötve 5.50 P.

László János: **Az élet iskolája.**

Az év minden napjára kitűnő, sok példával illusztrált vázlatok.
Ára 4.80 P, kötve 6.80 P.

Kiadványainkról szívesen szolgálunk árjegyzékkel!

KORDA Ipari és Kereskedelmi R. T.

Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4.

Telefon: 136—185.

**Kelyhek,
szentségtartók,
álló, függő keresztek,
gyertyatartók stb.**

legszebb kivitelben
készülnek

Mészáros Lajos

műtővös mesternél

BUDAPEST,

VIII., Mária-u. 15. sz.

Telefon: 349—859.

Javítást,
aranyozást, ezüstözést
felelősséggel vállalok.

Terveket készséggel küldök.

Templomi ruhák, zászlók,

Szabó Gyula

egyházi ruha műintézete.

FLEMMICH A. FIAI

selyemgyár képviselője.

BUDAPEST,
IV.,

Prohászka
Ottokár-u.
10. szám.

Telefon:
180—463.

Miseruhák,
zászlók,
templomi
ruhaanyagok
stb. legelő-
nyösebb be-
szerzési for-
rása.

Liturgikus elmélkedések az év minden napjára a római misekönyv alapján:

Wimmer Anzelm O. S. M.: Orabo spiritu, orabo mente
Imádkozunk lélekkel és értelemmel.

- I. kötet ádvent első vasárnapjától hetvenedvasárnapig,
- II. kötet hetvenedvasárnaptól húsvétig,
- III. kötet húsvétól pünkösdig,
- IV. kötet pünkösd és a reá következő tíz hét,
- V. kötet pünkösd után tizenegyedik vasárnaptól ádvent első vasárnapjáig terjedő időre szól.

Ára kötetenkint bordó vagy zöld vászonkötésben — — — — — 9.80 P
Barna bőrkötésben, arany metszéssel — — — — — 16.— P

Wimmer Anzelm O. S. M.: A Liturgia tüzeiben

Ára füzve — — — — — 2.80 P
Kötve — — — — — 4.— P

Pius Parschnak magyar nyelven megjelent művei, továbbá más magyar nyelvű liturgikus művek is kaphatók.

Primíciára alkalmas szentképek, nagyon szép művészi reprodukciók, olcsó kivitelben, 27 változatban.

Miseruhák, zászlók, szobrok (a beuroni művésziskola munkái), kegytárgyak, ima és egyéb könyvek nagy választékban.

Hitoktatáshoz szemléltető tábla a szentmiseről és liturgikus képsorozat az egyházi évről stb.

LITURGIA kegytárgy és könyvkiadó, Budapest, I., Krisztina-körút 127.

VÖRÖSVÁRY
SOKSZOROSÍTÓIPAR
telefon: 18-77-37
GÉPIRÁS
SOKSZOROSÍTÁS
FOTOKÓPIA
ÍRÓGÉPELADÁS
MUZEUM-KÖRÚT 13

Vásárlásainál
hivatkozzék a
Centralistára.

F. W. FABER: MINDENT JÉZUSÉRT

Az angol eredeti figyelembevételével és csaknem kétévi munkával készült az M. E. I. fordítása. Ára 4.80 P.
Lehetővé teszi, hogy a mélyrenéző hittudásnak a hét-köznapok lelki életére rendkívül termékeny gondolatai magyar nyelven is szívesen fogadott buzdítások legyenek.

Támogassa hirdetőinket

és vásárlásainál

hivatkozzék a

CENTRALISTÁRA

Tihamér püspök élete

című kiadványunkat ismertető falragasznak kifüggesztését tisztelettel kérjük.

A Budapesti Növendékpapság Magyar Egyházi-irodalmi Iskolájának kiadványai közül kaphatók:

H. P. Marchant:

Előítéletek gátjain keresztül

Néhány évvel ezelőtt katolikus hitre tért holland miniszter nagy feltűnést keltett vallomásai. Szellemesen írja meg, hogyan dőltek össze a képzelt nehézségei az Egyház ellen és milyen örömet okozott végül a hazatérés ősei hitéhez. Korda kiadásában. Ára 3.— P.

Tóth Tihamér:

Jöjjön el a Te országod!

Utolsó szentbeszédei, melyet a M. E. I. rendezett sajtó alá az 1938—39. évben, részben elmondott, részben csak elmondásra előkészített kézirat-anyagból. Szent István-Társulat kiadásában. Ára 7.50 P.

Faber Fr. V.:

Ez nagy szentség valóban

Még kapható.

Füzve 2.— P.

